

MENTAMÁLARÁÐID

Landsroyndin 2020

Frágreiðing um mál, ávegis mál, uppgávur og úrslit

november 2020

INNIHALDSYVIRLIT

Almennar viðmerkingar	4
Endamál	4
UM LANDSROYNDINA 2020	5
Tekniski parturin	5
Uppgávnar	5
Frágreiðingin	6
Fremjanin	6
Úrslit	6
Úrslitini í einstøku lærugreinunum	7
STØDDFRØÐI	8
Støddfrøði - 5. flokkur	8
Úrslit í støddfrøði, 5. flokkur í 2020	9
Soleiðis loystu næmingarnir uppgávnar	9
Støddfrøði – 7. flokkur	11
Úrslit í støddfrøði, 7. flokkur í 2020	12
Soleiðis loystu næmingarnir uppgávnar	13
Menning av uppgávum til støddfrøði	14
NÁTTÚRA OG TØKNI	15
Náttúra og tøkni - 5. flokkur	15
Úrslit í náttúru og tøkni, 5. flokkur í 2020	16
Soleiðis loystu næmingarnir uppgávnar	17
Náttúra og tøkni - 7. flokkur	18
Úrslit í náttúru og tøkni, 7. flokkur í 2020	18
Soleiðis loystu næmingarnir uppgávnar	20
Menning av uppgávum til náttúru og tøkni	20

FØROYSKT	23
Føroyskt (stavfjørleiki) - 5. flokkur	23
Úrslit í stavfjørleika í 5. flokki í 2020	23
Soleiðis loystu næmingarnir uppgávarnar	24
Føroyskt (lesifatan) - 5. flokkur	25
Úrslit í lesifatan, 5. flokkur í 2020	27
Soleiðis loystu næmingarnir uppgávarnar	27
Føroyskt (stavfjørleiki) - 7. flokkur	29
Úrslit í stavfjørleika, 7. flokkur í 2020	29
Soleiðis loystu næmingarnir uppgávarna	30
Føroyskt (málfjørleiki) - 7. flokkur	32
Úrslit í málfjørleika, 7. flokkur í 2020	32
Soleiðis loystu næmingarnir uppgávarna	33
Føroyskt (lesifatan) - 7. flokkur	34
Úrslit í lesifatan, 7. flokkur í 2020	35
Soleiðis loystu næmingarnir uppgávarna	36
Menning av uppgávarum til føroyskt	36
NIÐURSTØÐA	39

Almennar viðmerkingar

Sambært lögtingslóg § 14, stk. 4 í lögtingslóg nr. 125 frá 20. juni 1997 um fólkaskúlan, sum seinast broytt við lögtingslóg nr. 52 frá 7. mai 2019 er tað landsstýrismaðurin, sum skipar fyri landsroynd í føroyskum, støddfrøði og náttúru & tøkni í 4. og 6. flokki eftir nærri ásettum reglum. Landsstýrismaðurin kunnger miðalúrslitið fyri landið í føroyskum, støddfrøði og náttúru & tøkni í 4. og 6. flokki og almannakunnger samstundis frágreiðing um royndarúrslitið.

Sambært § 14, stk. 7 er ásett, at “foreldur og næmingar skulu verða kunnað um úrslitini í lands- og støduroyndum. Mentamálaráðið sendir einstøku skúlunum úrslitini hjá teirra næmingum í landsroyndini. Tað áliggur skúlaleiðaranum at viðgera úrslitini frá landsroyndini saman við einstøku lærarunum og leggja eina ætlan fyri, hvussu neyðugar ábøtur skulu fremjast. Skúlaleiðarin skal í seinasta lagi 3 mánaðir eftir, at skúlin hevur fingið royndarúrslitini, senda Mentamálaráðnum eina frágreiðing um, hvørji tiltøk og ætlanir úrslitini í landsroyndini hava elvt til.”

Endamál

Endamálið við landsroyndunum er at geva skúlum, foreldrum, næmingum, lærarum og myndugleikum innlit í úrtøkuna hjá næmingum í 4. og 6. flokki í fólkaskúlanum í føroyskum, støddfrøði og náttúru & tøkni. Lærarin í avvarðandi lærugrein fær innlit í úrslitið hjá einstaka næminginum og øllum flokkinum, og kann nýta úrslitið saman við tí regluligu eftirmetingini at laga undirvísingina til fortreytirnar hjá tí einstaka næminginum við atliti at at styrkja og betra um úrtøku hansara. Málið við landsroyndunum er eisini at styrkja eftirmetingarskipanina í skúlunum.

Landsroyndin fevnir um lærugreinirnar føroyskt, støddfrøði og náttúru & tøkni í 4. og 6. árgangi. Landsroyndin er talgild.

Landsroyndaruppgávnar eru gjørdar við støði í ávegismálunum fyri 4. og 6. flokksstig í einstøku lærugreinunum. Tó eru eingi ávegismál í náttúru og tøkni í 4. flokki, og hevur uppgávunevndin tí nýtt lærubókina *Náttúra og Tøkni 1* sum grundarlag. Úrslitini í landsroyndunum kunnu geva myndugleikum, skúlum og foreldrum eina ábending um fakliga støði í viðkomandi árgangum og lærugreinum í fólkaskúlanum í mun til ásettu málini í námsætlanini. Landsroyndarúrslitini vísa eisini úrtøkuna í einstøku skúlunum í mun til miðalúrslitið fyri landið.

Endamálið við landsroyndini er tvíbýtt:

- Landsroyndarúrslitið skal geva Mentamálaráðnum innlit í fakliga støðið í lærugreinunum føroyskum, støddfrøði og náttúru & tøkni á 4. og 6. árgangi í øllum fólkaskúlum, grundað á einsháttaðar uppgávur.
- Úrslitið skal av einstaka skúlanum nýtast sum partur av støðugu eftirmetingini av úrtøkuni hjá einstaka næminginum í avvarðandi lærugrein.

Týðningarmikið er at gera vart við, at landsroyndarúrslitið ikki vísir heildarúrtøkuna hjá næmingunum. Tí skal úrslitið í landsroyndini ikki standa einsamalt, men skal skiljast sum eitt ískoyti til regluligu eftirmetingina hjá skúlanum av úrtøkuni hjá hvørjum einstøkum næmingi í dagligu undirvísingini í avvarðandi lærugrein.

Ynskiligt er, at úrslitini eisini eru við til at styrkja eftirmetingarskipanirnar á einstøku skúlunum og at økja um tilvitanina og týðningin av regluligari og ítøkiligari afturboðan um úrtøkuna, tillaging av innihaldinum í undirvísingini frameftir, umframt at úrslitini kunnu styrkja samskiftið millum lærara og næming og lærara og foreldur um úrtøkuna, kunnleika, fimi, arbeiðslag og áhaldni hjá næminginum í lærutilgongdini.

Í reglugerðini er ásett, at skúlaleiðarin skal saman við læraranum í einstøku lærugreinunum og viðkomandi flokslærara viðgera úrslitini frá landsroyndini og leggja eina ætlan fyri, hvussu tillaging av undirvísingini skal fremjast, og hvussu víðari verður arbeitt við at menna undirvísingina í lærugreinunum. Tað er sostatt upp til hvønn einstaka skúlaleiðara at gera av, hvussu úrslitini verða brúkt.

Um landsroyndina 2020

Tekniski parturin

Í ár er tað tíggynda ferð, at landsroynd er hildin í 4. og 6. árgangi í fólkskúlanum. Fyrsta landsroyndin var í 2008. Vegna tekniskar trupulleikar hevur landsroynd ikki verið hildin árinum 2017 og 2018. Royndirnar í 2020 vóru skipaðar eftir sama leisti sum í 2019, í talgildari skipan, nevndari WISEflow.

Uppgáurnar

Uppgáurnar til landsroyndina eru gjørdar av uppgávunevndum, ið eru mannaðar við faklæranum, sum hava drúgvar royndir at undirvísa í lærugreinunum, og harvið hava limirnir gott innlit í fakliga støðið og innihaldið í lærugreinunum. Harumframt hava námsráðgevarnir í føroyskum, støddfrøði og náttúru & tøkni verið knýttir at uppgáutilgongdini fyri at vegleiða og meta um innihald og støði í mun til fortreytir og væntan av, hvat næmingar í 4. og 6. árgangi eiga at megna at avrika í mun til ávegismálini í námsætlanunum. Uppgáurnar eru talgildar og taka støði í námsætlanunum í føroyskum, støddfrøði og náttúru & tøkni (eingi ávegismál er fyri náttúru og tøkni í 4. flokki) og eru gjørdar í og til WISEflow-skipanina.

Miðað hevur verið eftir at leggja tal av uppgávum, fjølbroytni í evnum og torleikastøði soleiðis, at allir næmingar høvdu nokk av uppgávum at loysa innan ásetta tíðarkarmin.

Uppgáurnar eru sjálvrættandi, men næmingurin fær kortini ikki úrslitið at vita beinanvegin. Avgerð varð tikin um, at uttanhýsis eftirkanning av øllum næmingaavrikunum skuldi gerast, áðrenn úrslitið var fráboðað skúlunum. Endamálið við eftirkanningini var at tryggja, at næmingurin fekk rætt stigatal fyri avrikið.

Tó høvdu lærarin og leiðsla móguleika at rita seg inn á skipanina WISEflow sama dag, sum royndin hevði verið og síggja úrslitið av royndini. Tey kundu síggja, hvussu gekst í einstøku uppgávuni, og hvussu samlaða úrslitið hjá skúlanum var.

Ein serlig eftirkanning var av uppgávuunum í Føroyskt, staviførleika (5. og 7. flokkur) og Føroyskt, málførleika (7. flokkur). Eftirhyggjararnir hava lagt dent á at kanna ávís orð og sæð hesar loysnirnar í mun til, hvussu ávikavist gentur og dreingir hava megnað at svara. Hesar stakkanningarnar kunnu geva okkum neyvari vitan um, hvussu næmingar klára seg í ávísu uppgávum, og um nakar munur er á førleikunum hjá kynunum.

Frágreiðingin

Landsroyndarfrágreiðingin 2020 er meira umfatandi enn undanfarin ár. Umframt at eftirhyggjarir hava verið sett at gera stakkningar av ávísu uppgávum, hava vit lagt okkum eftir at síggja bæði uppgáurnar og úrslitini í mun til námsætlanir, undirvísingartilfari umframt serligu uppgáurnar, sum verða settar í PISA. Hetta fyri at menna samskipti millum Nám/Próvstovuna, skúlarnar (og leiðslurnar) og uppgávunevndirnar. Eisini er hetta gjørt fyri at skapa støði undir eini grundan um landsroyndina og hennara tilverurætti.

Fremjanin

Orsakað av Covid-19 varð landsroyndin, sum átti at verða hildin í apríl 2020, flutt til september. Landsroyndin varð sostatt hildin í døgnum 22., 23. og 24. september 2020. Næmingar, sum gingu í ávikavist 4. og 6. flokki í apríl 2020, vóru til landsroynd í september, hóast tey nú ganga í 5. og 7. flokki.

Á leið 630 næmingar í 5. árgangi og á leið 690 næmingar í 7. árgangi hava verið til landsroynd í 2020.

Úrslit

Øll avrik í landsroyndini verða víst í stigum av samlaða uppgávusvarinum. Tað vil siga, at um eitt avrik vísir 89 av 124, hevur næmingurin 89 røtt svar av 124 møguligum. Sí mynd niðanfyri.

The screenshot shows a digital assessment interface. At the top, it displays 'Føroyskt 6. fl. - mai 2019' and 'Næmingur'. Below this, there are two score indicators: '0 viðmerkingar' and '0 viðmerkingar'. The main score is '89/124 + 0 = 89'. Below this, it says 'í hesum parti, 23 rætt svar av 37'. At the bottom, there is a 'Merkingar' section with '0' and a green plus button, and another score indicator '23/37 + 0 = 23'. On the right side, it says 'Íalt 89 rætt svar av 124'.

Úrslitini í einstøku lærugreinunum

Nú verða uppgávnar fyri ymsu lærugreinirnar lýstar, og ymsu royndarúrslitini lögð fram við myndlum í øllum lærugreinunum.

Miðaltalið fyri landið í % verður upplýst, umframt myndlar, ið vísa úrslitini býtt út á hvørji 10%.

Fyrri myndilin vísir okkum, hvussu nógv % av næmingum hava loyst millum 0% og 10 % rætt, millum 10% og 20% rætt, 20% og 30% rætt o.s.fr.

Seinni myndilin vísir hægsta stigatal, miðal stigatal fyri landið og lægsta stigatal.

Gjørt verður vart við, at hægsta stigatal ikki er ein og sami skúli fyri allar uppgávnar, og sama er galdandi fyri lægsta stigatal. Hetta kann merkja, at ein skúli kann hava hægsta stigatal í einari uppgávu og lægsta stigatal í einari aðrari uppgávu. Viðmerkjast skal, at har sjeý næmingar ella færri úr einum skúlaflokki luttóku, er tað ikki við í myndlunum.

Ein triði myndil verður vístur fyri ávís úrslit úr uppgávnunum Føroyskt, staviførleiki (5. og 7. flokkur) og uppgávuni Føroyskt, málførleiki (7. flokkur). Hesir triggir myndlar lýsa ymisk orð og málfyribrigdi, sum eftirhyggjararnir av uppgávnunum hefur lagt serligan dent á at kanna. Myndlarnir vísa, hvussu ávikavist genturnar og dreingirnir hava klárað seg.

Støddfrøði

Støddfrøði - 5. flokkur

Uppgávan er í 15 pørtum.

Partarnir 1-5 snúgva seg um roknistykkir, tøl og algebra. 1: leggja saman, draga frá og falda, 2-5: geometri.

Partarnir 6-7 eru roknisøgur. 6: roknisøga um kaninina hjá Jóhonnuni, mynd og tekstur. 7: roknisøga um lummapening, tekstur.

Partarnir 8-9 snúgva seg um at runda tøluni og talrað.

Partur 10 er støddfrøði í brúki – mánaðir og klokka.

Partur 11 snýr seg um at seta rætta talið í kassan, tøl.

Partur 12 er um líkningar.

Partarnir 13-14 eru um geometri.

Partur 15 er hagtøl um systkin. Hvussu nógv systkin eiga børnini í einum flokki?

Uppgávunevndin

Nevndin hevur lagt seg eftir at fylgja førleikakrøvunum í námsætlanini. Tey hava lagt dent á, at allar uppgávarnar hava ymisk torleikastig, soleiðis at allir næmingar skulu hava móguleikar at rokna onkur stykki. Tann veiki næmingurin klárar okkurt, og tann sterki næmingurin fær avbjóðingar í onkrum stykki.

Heildarmeting av uppgávuni

Uppgávan er í samljóði við námsætlanina. Talan er um einföld roknistykkir, sum eru nevnd ítøkilig í námsætlanini undir “Fakligir førleikar, 4. flokkur” (gingið verður út frá námsætlanini fyri 4. flokk, tí landsroyndin átti at verið hildin í 4. og 6. flokki, og eru uppgávarnar gjørdar eftir hesum. Hetta er galdandi fyri allar uppgávarnar.). Eitt nú eru partarnir 1-5 um tøl og algebra og einfalda geometri. Tvær roknisøgur eru við, onnur um eina kanin og hin um tað at fáa lummapening. Hesar søgur kann næmingurin seta í samband við sín egna gerandisdag. Partarnir 6-7 (roknisøgunar) umframt partur 10 (um klokkuna og mánaðirnar) og partur 15 (um hagtøl) kunnu kallast “støddfrøði í brúki”, t.v.s. tá støddfrøðin verður sett inn í ein gerandisligan samanhang.

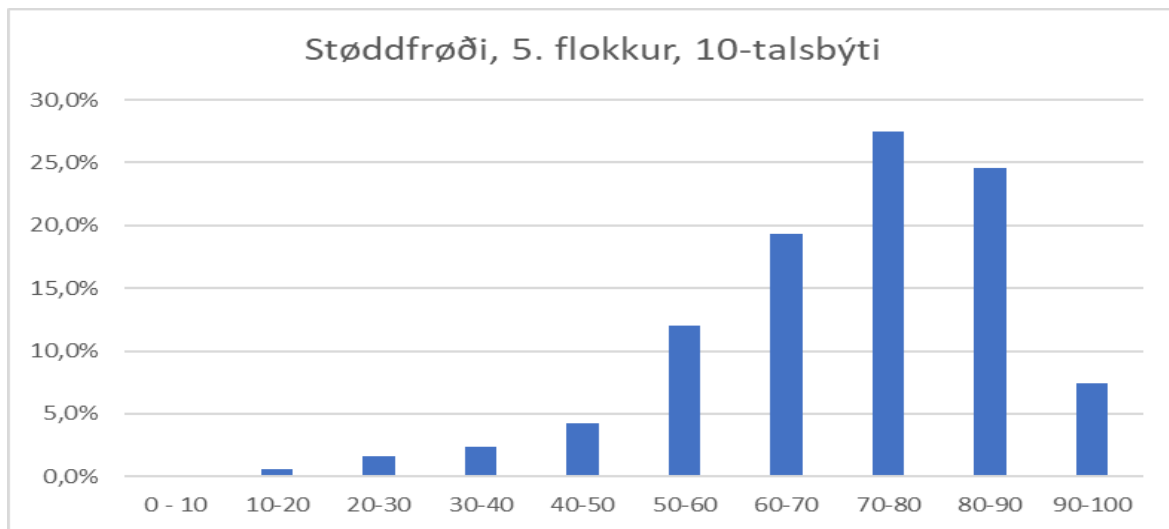
Verða uppgávarnar í landsroyndini samanbornar við undirvísingartilfarið *Rokning 3 - 4* (Nám, 2016) og *Skygni 3B* (Føroya Skúlabókagrunnur, 2007), sæst, at samsvar er herímillum. Talan er um roknistykkir, sum umfata algebra, geometri og ymsar roknisøgur.

Úrslit í stöddfrøði, 5. flokkur í 2020

Í 5. flokki voru 630 næmingar til landsroynd í stöddfrøði.

Miðal fyri landið er: 71,2%

Sum myndilin niðanfyri vísir, hava umleið 60% av næmingunum roknað meira enn 70% av uppgávuunum rætt. Hetta kann geva ábending um, at uppgávan møguliga hevur verið íðan so løtt. Tó eru bert 7,5%, sum hava meira enn 90% rætt, og vísir hetta, at nakrar uppgávur hóast alt hava verið truplar.

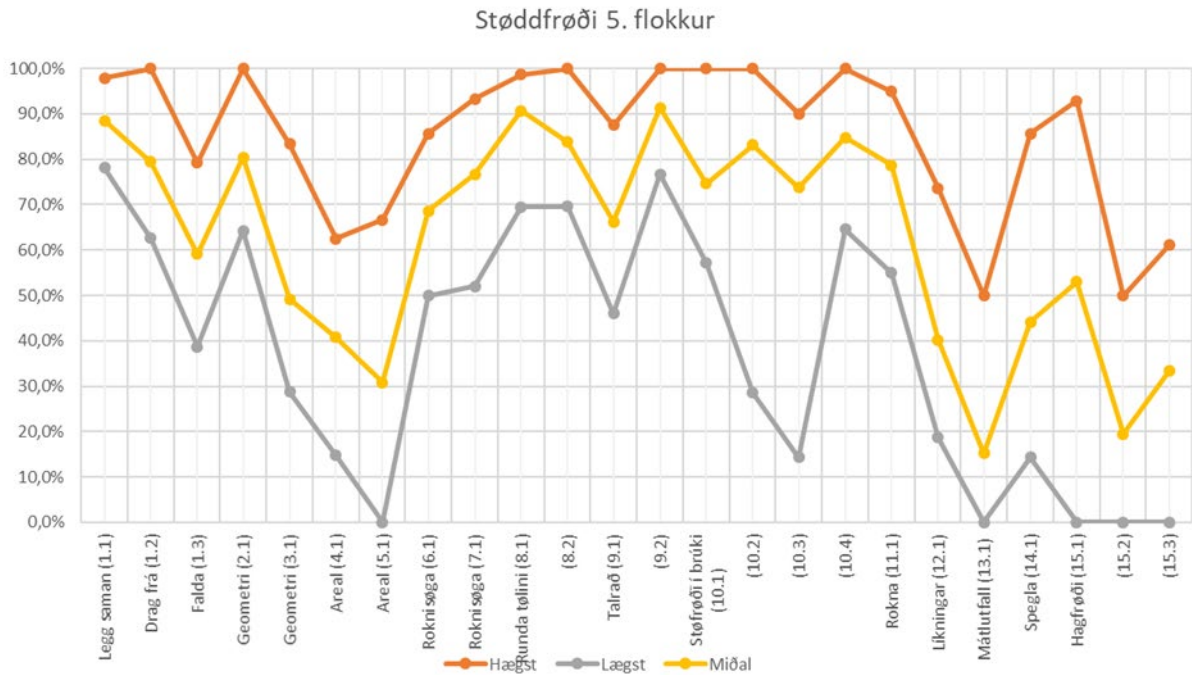
Soleiðis loystu næmingarnir uppgávarnar

Sambært myndlinum niðanfyri sæst, at næmingarnir hava klárað uppgávarnar “Legg saman” (1.1), “Runda tøluni” (8.1) og “Talrað” (9.2) serliga væl. Hesi úrslit kunnu lættliga samanberast við úrslitini frá 2019, har næmingarnir eisini megnaðu uppgávarnar, sum snúðu seg um at runda tøl og talrað serliga væl.

Uppgávur, sum voru torførar hjá næmingum at loysa, voru uppgávarnar um “Areal” (5.2), “Mátulutfall” (13) og “Hagfrøði” (15.2). Í 2019 høvdu næmingar eisini torført við at loysa uppgávuna um vídd/areal.

Áhugavert er at samanbera part 1 (“Legg saman”, “Drag frá” og “Falda”) og partarnar 6 og 7 (“Roknisøga”), tí hesar uppgávur eru sera líkar. Hyggja vit at 1. parti og teimum trimum undirpørtunum, hava næmingar í miðal fingið 88,5% fyri 1.1, 79,4% fyri 1.2 og 59,1% fyri 1.3. Í pørtunum 6 og 7 er miðaltalið ávikavist 68,7% og 76,7%. Út frá hesum tølunum sæst, at næmingar sum heild megna eins væl at loysa uppgávarnar við roknisøgum sum uppgávarnar við reinum

roknistykkjum. Kaga vit djúpari í uppgávnar, síggja vit, at næmingar hava lættast við at loysa uppgávuna, sum snýr seg um at leggja saman (1.1) og torførast at loysa uppgávuna um at falda (1.3). Partur 6, sum er roknisøga, er sett saman av tveimum roknistykkjum, sum eru ávikavist at falda og at deila, og er hetta roknisøgan, næmingar hava havt torførast við at loysa. Partur 7 hevur trí roknistykkir, og snúgva tey seg um at leggja saman og at falda.

Støddfrøði – 7. flokkur

Uppgávan er í 18 pørtum.

Partur 1 snýr seg um at leggja saman, falda og minus. 3×3 spurningar.

Partur 2 snýr seg um talrøð. 3 spurningar.

Partur 3 er um geometri. Krosskipan, at tekna linjustykkið.

Partur 4 er um fortekn. 2 spurningar.

Partur 5 er um geometri, rúmd. Mynd av balju og mátum. 2 spurningar.

Partur 6 er um forskoyti. Talan er um 2 stykkir, a) umrokna cm til m o.s.fr.; tekur støði í uppskrift uppá bollar.

Partur 7 snýr seg um at býta. 3 stykkir.

Partur 8 er um hagtøl, støddfrøði í brúki. Talan er um 3 stykkir.

Partur 9 snýr seg um geometri, sirkul/rundingur.

Partur 10 er ein roknisøga um lummapengar, støddfrøði í brúki. 1 stykki.

Partur 11 er um prosent og desimaltøl. 3 stykkir.

Partur 12 snýr seg um brot. 3 stykkir.

Partur 13 er ein roknisøga um prísir uppá bóltar, støddfrøði í brúki. 4 stykkir.

Partur 14 er um løn og rentu, støddfrøði í brúki. 2 stykkir.

Partur 15 snýr seg um klokkuna, støddfrøði í brúki. 2 stykkir.

Partur 16 er um geometri, mátilutfall og rektangul. 3 stykkir.

Partur 17 er um líkningar. 3 stykkir.

Partur 18 er at umrokna gjaldoyra frá krónum til evrur og dollarar, støddfrøði í brúki.

Uppgávunevndin

Júst sum til uppgávarnar fyri 5. flokk hevur nevndin lagt seg eftir at fylgja førleikakrøvunum í námsætlanini. Uppgávarnar hava ymisk torleikastig. Allir næmingar skulu hava móguleikar at rokna onkur stykki. Tann veiki næmingurin megnar nakrar uppgávur, og tann sterki næmingurin fær avbjóðingar í onkrum stykki.

Heildarmeting av uppgávuni

Uppgávan er í samljóði við námsætlanina. Talan er um roknistykki, sum eru nevnd ítøkiliga í námsætlanini undir "Fakligir førleikar, 6. flokkur" um tøl og algebra og einfalda geometri. Eisini eru roknisøgur, um at umrokna krónur til fremmant gjaldoyra og um renturokning.

Uppgávan í støddfrøði til 7. flokk er í 18 pørtum. Av hesum eru 11 partar, ið eru roknistykki, annaðhvørt tøl, geometri og einfaldar líkningar uttan tekst. Sje partar eru sostatt "støddfrøði í brúki"; roknistykki sum hava tekst knýttan at sær, og sum onkursvegna taka støði í einum gerandisstøðu.

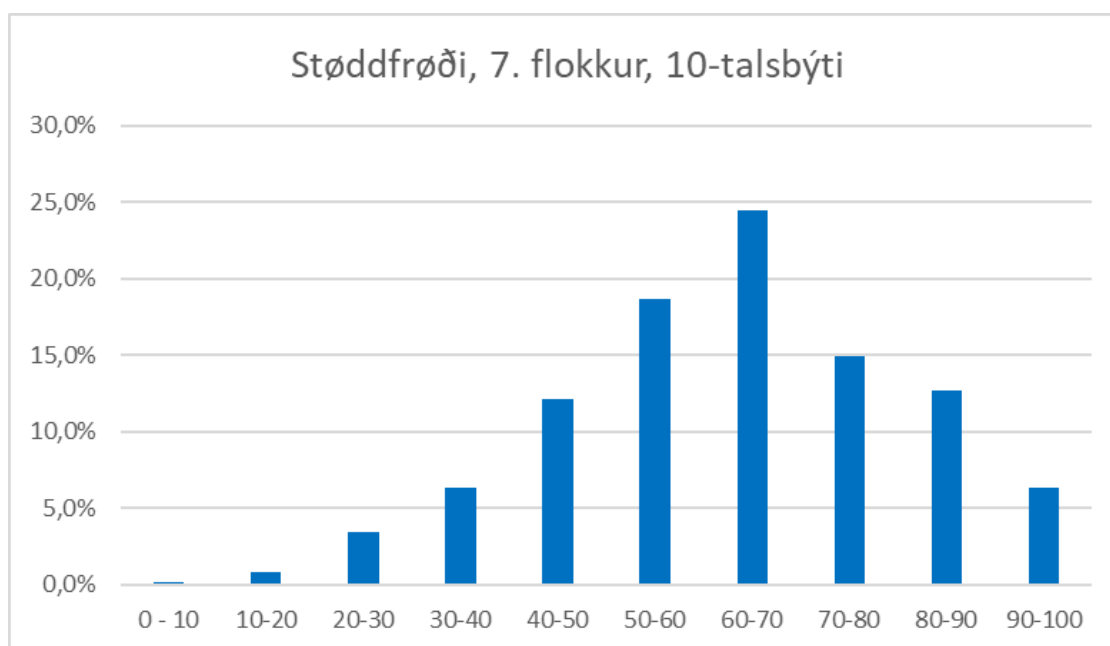
Verða uppgávarnar í landsroyndini samanbornar við undirvísingartilfarið *Rokning 5a-b* og *Rokning 6a-b* (Nám, 2018) og *Skygni 5* (Føroya Skúlabókagrunnur, 2009), sæst, at samsvar er herimillum. Talan er um roknistykki, sum umfata algebra, geometri, líkningar og ymsar roknisøgur.

Úrslit í støddfrøði, 7. flokkur í 2020

Í 7. flokki vóru 692 næmingar til landsroynd í støddfrøði.

Miðal fyri landið er: 62,4%

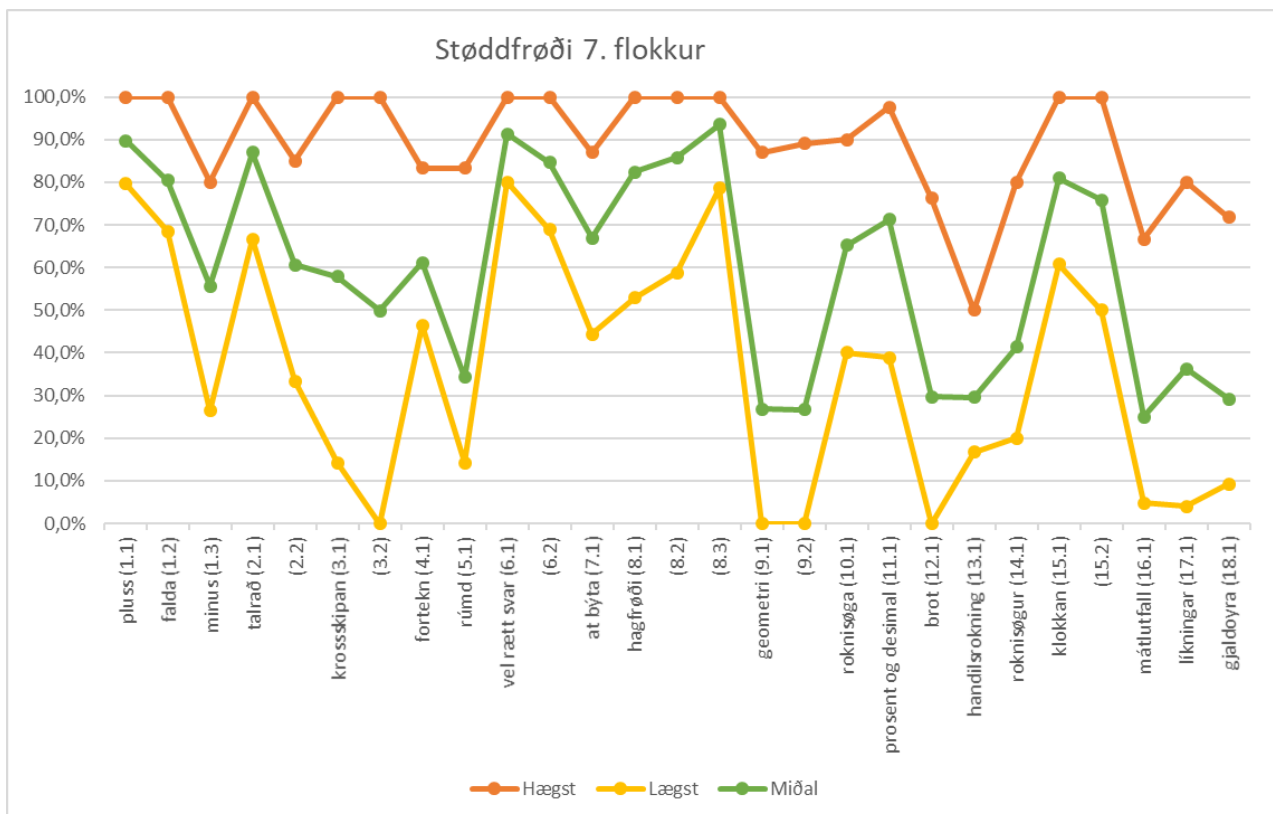
Myndilin niðanfyri vísir, at næstan 20% av næmingunum hava megnað at loyst millum 80% og 100% av uppgávanum, meðan 1% av næmingunum hava millum 0-20% av uppgávanum rættar. Normalfordeilingin sær sostatt rættiliga góð út. Lutvíst fáir næmingar hava undir 20 stig, meðan teir dugnaligu næmingarnir hava fingið avbjóðingar í teimum torføru uppgávanum. Og 53% av næmingunum hava loyst millum 50% og 75% av uppgávanum. Út frá hesum kunnu vit staðfesta, at uppgávarnar hava verið fjølbroyttar.

Soleiðis loystu næmingarnir uppgávarnar

Sum myndilin niðanfyri vísir hava næmingarnir dugað serliga væl at loyst uppgávarnar “Hagfrøði” (8.3), “Vel rætta svar” (6.1) og “Pluss” (1.1). Hinvegin hava tey havt torført við at loysa uppgávarnar, sum snúgva seg um geometri (9.1 og 9.2), brot (12.1), handilsrokning/roknisøga (13.1) og mátlutfall (16.1). Uppgávan um geometri (9.1-9.2) er serstøk. Miðaltalið á hesum uppgávanum liggur á uml. 26%, meðan hægsta miðaltalið er á nærum 90%, og lægsta er á 0%. Her má sigast at vera sera stórir munur, og kann hetta vera orsakað av, at summir flokkar ikki eru undirvístir í geometri innan júst hetta økið.

Áhugavert er at kanna, hvussu næmingarnir megna at loysa uppgávarnar 1 og 11, sum eru rein roknistykkir, samanborið við uppgávarnar 13 og 14, sum eru roknisøgur. Tað liggur væl fyri hjá næmingunum at leggja saman; 89,7% hava næmingarnir fingið í miðal í 1.1. Eisini at falda (1.2) duga næmingarnir væl (80,4%), meðan at trekkja frá (1.3) er truplari; 55,6%. Hyggja vit at uppgávu 11 um prosent og desimal, stendur heilt væl til, 71,3%. Samanbera vit hesi tøluni við roknisøgunar 13 og 14, sum báðar snúgva seg um at plussa, falda og rokna prosent, er uppgávu 13 eyðsýnd, tí her er miðaltalið niðri á 29,5%. Einans 13 næmingar úr øllum landinum hava fingið øll fyra stykkini í hesi uppgávuni røtt, meðan 1/3 av næmingunum ikki hefur fingið eitt einasta stykki rætt. Heldur ikki í uppgávu 14 hefur gingist næmingunum væl, hóast miðaltalið er eitt vet hægri, 41,4%. Samanumtikið má staðfestast, at nógvir næmingar hava havt trupult við at loysa hesar roknisøgunar, eftirsum at yvir sætti hvør næmingur (17,6%) ikki hefur fingið nakað stig yvirhøvuð fyri uppgávu 13 og 14.

Menning av uppgávum til stöddfrøði

Áhugavert er eisini at samanbera uppgávnar í landsroyndini við PISA, hóast næmingarnir, sum eru partar av PISA-kanningini, eru úr 9. flokki. Í PISA verður miðað ímóti at kanna, hvussu væl næmingarnir megna at nýta teirra kunnleika í avbjóðingum frá tí veruliga lívinum. Í kanningini verður so statt ikki einans hugt eftir, hvussu væl næmingarnir duga at endurgeva faktuellel vitan, serliga verður kannað, hvussu væl næmingar duga at nýta sína vitan. Hetta serstaka hugtakið verður nevnt “litterasi”.

“Stöddfrøðiligt litterasi er evnini hjá tí einstaka at orða, brúka og tulka stöddfrøði í eini røð av fjølbroyttum samanhangum. (...) Tað stuðlar tí einstaka í at varnast leiklutin, ið stöddfrøði hevur í heiminum og í at gera væl grundaðar metingar og taka væl grundaðar avgerðir, ið er neyðugt hjá uppbyggjandi, virkandi og hugsanarsomum samfelagsborgarum.” (PISA 2019, s. 45).

Tilmælini til undirvísingina í lærugreinini stöddfrøði, sum eru frá PISA-frágreiðingunum 2016 og 2019, eru at leggja størri dent á at menna høpisbundna fatanina. Hetta merkir, at næmingar í enn størri mun skulu undirvísast í fakligu førleikanum „Samskifti og spurdómar“, ið m.a. umfatar modelleringsførleika og skilvísa hugsan, sum, umframt at snúgva seg um at umseta veruleikan til stöddfrøði, eggjar næmingin til at koma við sjálvstøðugum loysnum.

Teir fakligu førleikarnir í námsætlanini seta karmarnar fyri undirvísingina. Oftast er uppgávuloysn í miðdeplinum, og undirvísingin skal tryggja, at næmingarnir klára seg best møguligt til royndir og próvtøkur. Sambært PISA-frágreiðingini kann orsök til, at so lítil partur av føroysku næmingunum megnar at loysa uppgávnar á teimum ovastu stígum í PISA, vera, at ov stórir dentur verður lagdur á amboðsfatanina í undirvísingini. Á teimum ovastu stígum skulu næmingarnir seta sínar grundleggjandi fakligu førleikar í nýggjan samhang, ofta fyri at svara einum spurningi úr veruliga lívinum. Teir skulu nýta skilvísa hugsan at sálða frá og velja neyðugu upplýsingarnar, og arbeiða við modellering fyri at umseta veruleikan til stöddfrøði.

Hóast bæði stórir aldursmunur og munur í menningarstigi millum næmingar í 5./7. flokki og næmingar í 9. flokki er tað umráðandi at leggja seg eftir at stimbra og venja hendan førleikan tíðliga í skúlagongdini, soleiðis at næmingar mennast til sjálvstøðugt at duga at nýta sína vitan og síggja stöddfrøðina í mun til eina ítøkiliga gerandisstøðu.

Partarnir 6 og 7 í landsroyndini (stöddfrøði, 5. flokkur) eru dømi um slíkar uppgávur, sum taka støði í ítøkiligari gerandisstøðu, har næmingurin skal vísa, at hann dugir at nýta sína vitan. Eisini taka partarnir 13 og 14 (stöddfrøði, 7. flokkur) støði í kendari gerandisstøðu, har næmingurin sær stöddfrøðina í brúki.

Mælt verður til, at tílíkar uppgávur verða mentar og verða ein enn størri partur av landsroyndini.

Tað er alneyðugt, at næmingar við lesiavbjóðingum kunnu nýta CD-orð til landsroyndina. Annars kunnu tilmælini um, at uppgávnar í stöddfrøði skulu hava meira tekst, ikki brúkast.

Náttúra og tøkni

Náttúra og tøkni - 5. flokkur

Uppgávan er í 7 pørtum.

Partur 1 snýr seg um Føroyar. 1: oyggjar, 2: bygdir.

Partur 2 snýr seg um Norðurlond. 1: landanøvn, 2: høvuðsstaðir, 3: fløgg.

Partur 3 er um mannakroppin. 1-2: smakkisansur, 3-4: luktisansur.

Partur 4 er um plantur og at velja rætta heitið.

Partur 5 er um djór og fjørna. 1: smákykt, 2: lívið í fjørni, 3: flóð og fjøra.

Partur 6 snýr seg um vatn. 1: ringrásin hjá vatninum, 2: eginleikar hjá vatninum, 3: at hála rætta orð til myndirnar, 4: evniseiginleikar, 5: evnafrøðiligur frymil.

Partur 7 snýr seg um magnetismu. 1-2: vel rætta svar, 3: vel lutirnar, ið ein magnet er drigin at.

Uppgávunevndin

Nevndin fyri uppgávanum í náttúru og tøkni meta seg sum heild hava rakt fakligu økini í námsætlanini fyri náttúru og tøkni rímliga væl.

Nevndin er inni á, at uppgávarnar í náttúru og tøkni ofta tykjast sum kontrollspurningar, og at tað snýr seg um at hava góða paratvitan. Tað er sambært nevndini ein avbjóðing at gera spurningar, har næmingarnir skulu kann, máta og gera royndir í landsroyndini.

Summir partar av námsætlanini eru sambært nevndini truplir at gera spurningar til á WISEflow. Serliga er trupult innan økið “náttúrufrøði og tøkni”. Nevndin vísir á heimasíður, har góðar animatiónir og forrit eru (t.d. phet.colorado.edu), sum kundu verið nýttar, men hetta kann ikki nýtast inni á WISEflow.

Heildarmeting av uppgávuni

Eingin ítøkilig námsætlan er fyri lærugreinina náttúru og tøkni í 4. flokki, og av tí sama er torført at samanbera hesa uppgávuna við nakra ítøkiliga ætlan fyri, hvat næmingar í 4. flokki eiga at duga í lærugreinini.

Partarnir í uppgávuni taka sum heild støði í ein fyri næmingin kenniligan gerandisdag, eitt nú smakki- og luktisansur og bygdanøvn í Føroyum. Talan er um faktaspurningar, sum leggja upp til at brúka faktuellu vitanina, næmingurin hevur fingið í undirvísingini.

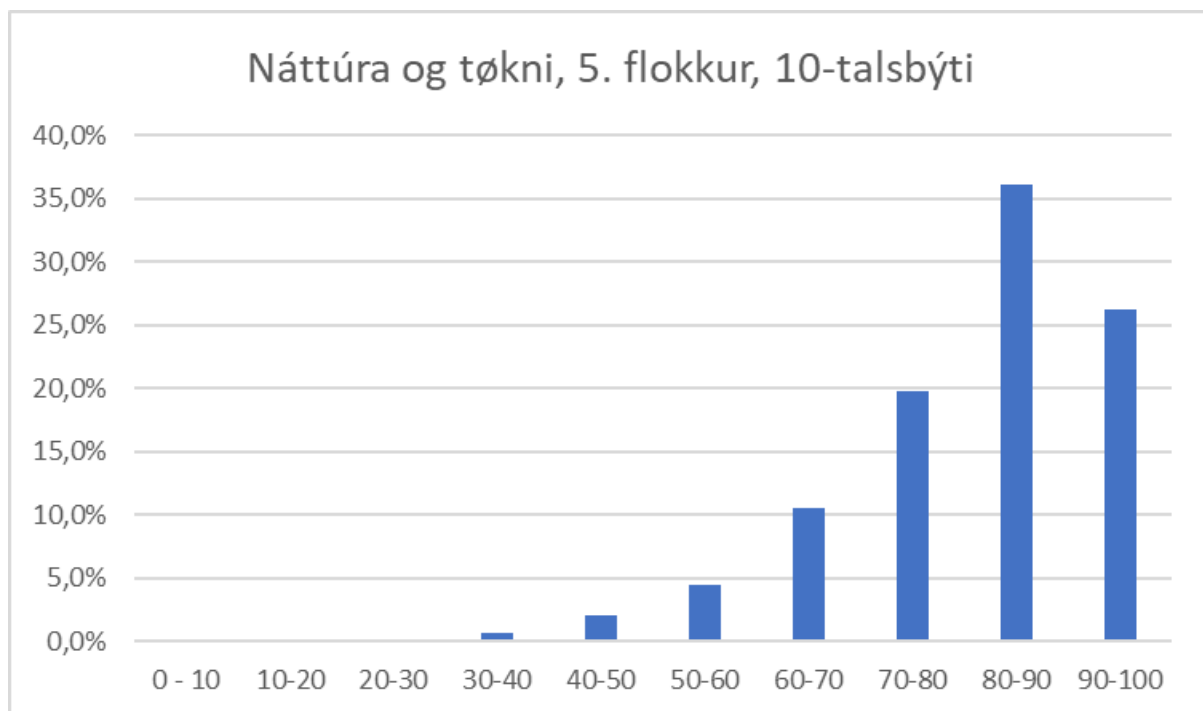
Arbeidsbókin *Náttúra og tøkni 1* (Nám, 2013) er undirvísingartilfarið, sum nýtt verður til undirvísingina í 4. flokki. Uppgávarnar í hesi bókini samsvara væl við uppgávuna í landsroyndini.

Úrslit í náttúru og tækni, 5. flokkur í 2020

Í 5. flokki voru 626 næmingar til landsroynd í náttúru og tækni.

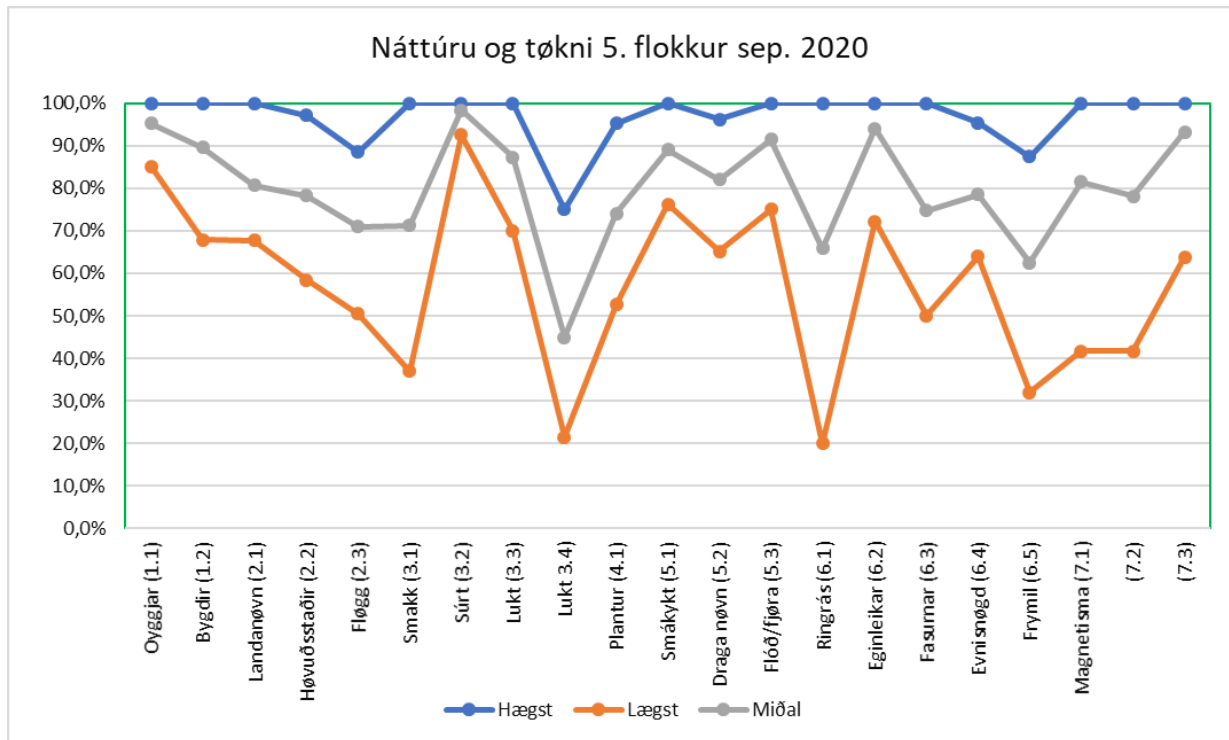
Miðal fyri landið er: 80,8%

Myndilin niðanfyri vísir, at yvir helvtin av øllum næmingunum (51,4%) hava megnað at loyst 80-100% av allari uppgávuni, og bendir hetta á, at uppgávan hevur verið íðan so løtt hjá fleiri næmingum.

Soleiðis loystu næmingarnir uppgávarnar

Sambært myndlinum niðanfyri hava næmingarnir ikki havt stórvegis trupulleikar við at loysa uppgávarnar. Tó hevur ein uppgáva verið eitt sindur trupul hjá næmingunum at loysa, nevniliga uppgáva 3.4; her hava næmingarnir í miðal fingið 44,9%. Orsøkin til hetta kann vera, at summir næmingar ikki hava lisið uppgávuna nóg væl. Í klombrum stendur, at tað eru tvey røtt svar. Tað er væl hugsandi, at summir næmingar ikki hava fingið hetta við.

Náttúra og tøkni - 7. flokkur

Uppgávan er í 8 pørtum:

Partur 1 snýr seg um Føroyar. 1: bygdir, 2: fólkatal og 3: firðir.

Partur 2 snýr seg um heimin. 1: fløgg í Evropa, 2: heimspartar og býir.

Partur 3 er um mannakroppin. 1: sodningarleiðin, 2: føðsluevni.

Partur 4 snýr seg um gróður; hvar planturnar vaksa.

Partur 5 er um fiskar. 1: fiskar, 2: bygnaðurin á fiski, 3: hvar liva fiskarnir?

Partur 6 er um jarðfrøði. 1: hvussu jørðin er bygd upp, 2: hála orðini til rætta stað á myndini, 3: ístíðir, 4: eldgos, 5: Føroya jarðfrøði, 6: grótsløg.

Partur 7 er um veðurfrøði og veðurforsøgn.

Partur 8 er um sýru og lút. 1: pH-stigin, 2: myndir av ymiskum í húsarhaldinum at avgera pH-virði.

Uppgávunevndin

Sí svarið frá uppgávunevndini um uppgávarnar til 5. flokk.

Heildarmeting av uppgávuni

Uppgávan í náttúru og tøkni fyri 7. flokk er í samljóði við námsætlanina. Talan er um fjølbroyttar uppgávur, sum fevna um tey fyra høvuðsøkini (*Heimstaðurin, Heimurin uttan um okkum, Samspæl menniskjunnar við náttúruna* og *Náttúrufrøði og tøkni*).

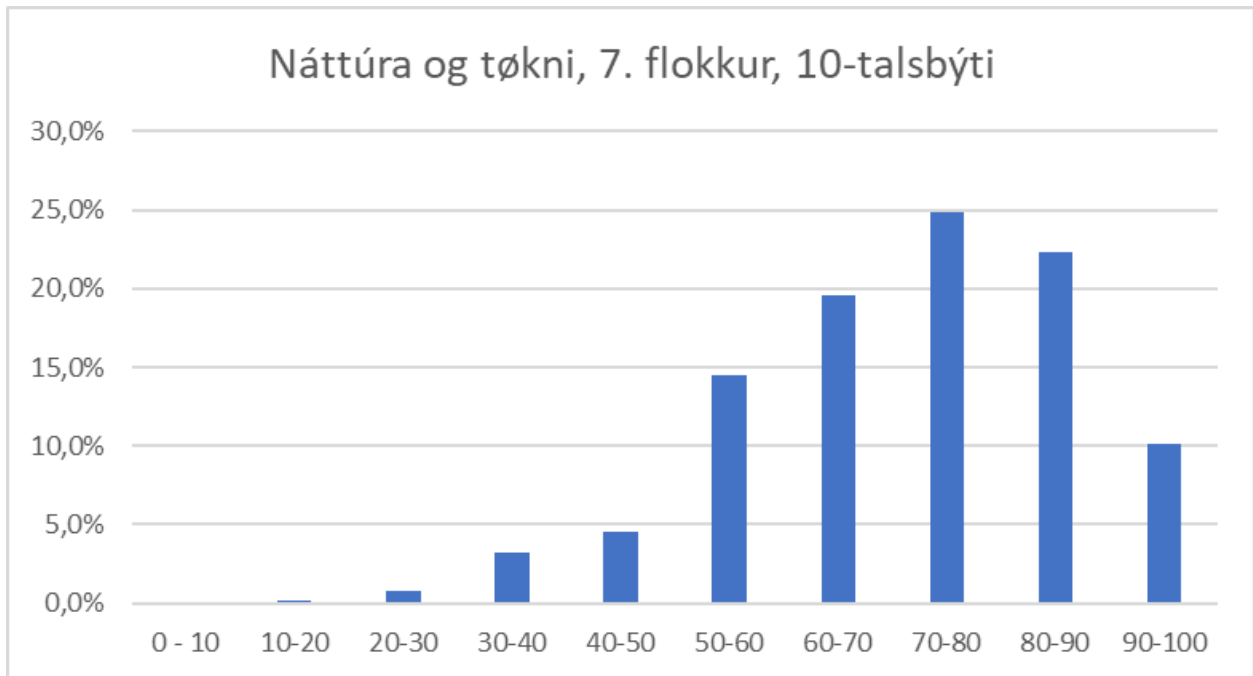
Hyggja vit í undirvísingartilfarið *Náttúra og tøkni* (Føroya Skúlabókagrunnur, 2001), er eisini samsvar millum uppgávarnar frá landsroyndini og innihaldið í bókini.

Úrslit í náttúru og tøkni, 7. flokkur í 2020

Í 7. flokki vóru 689 næmingar til landsroynd í náttúru og tøkni.

Miðal fyri landið er: 71,2%

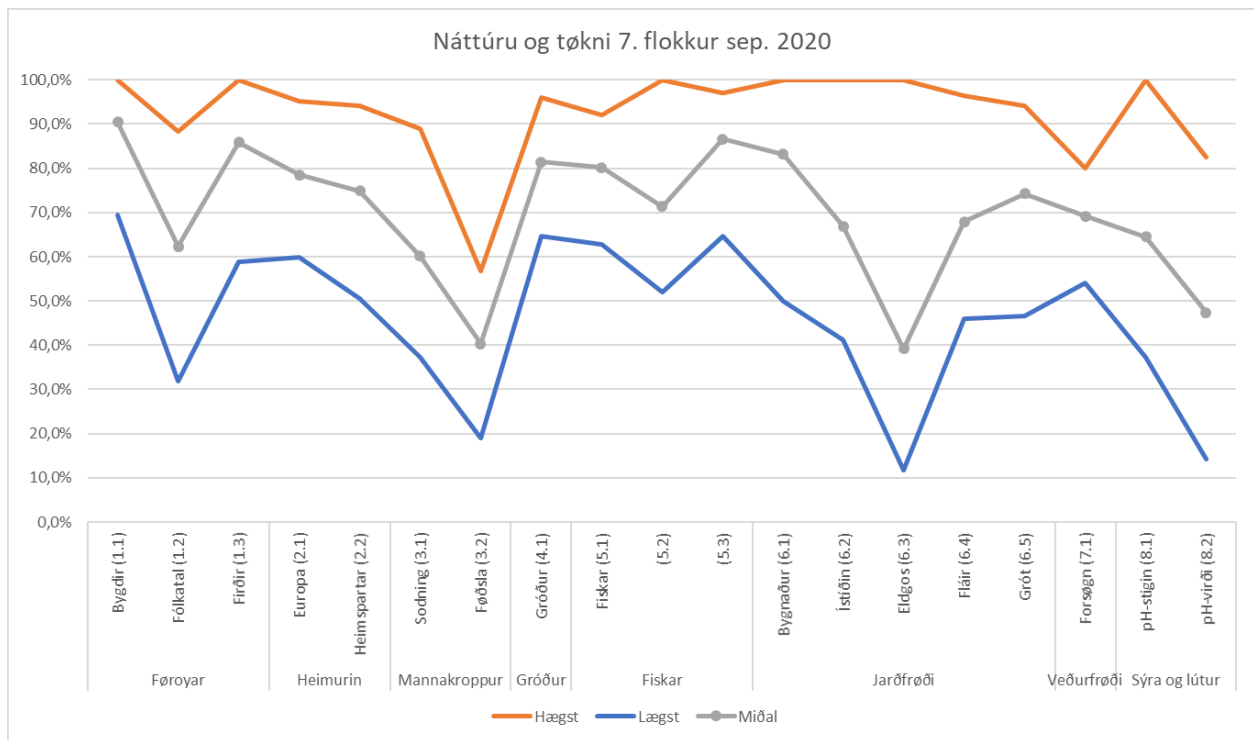
Myndilin niðanfyri vísir okkum, at uml. helvtin av næmingunum hava loyst millum 70-90% av uppgávuni. Samanbera vit hendan myndilin við úrslitini frá 2019, sæst, at uppgávunevndin hevur hækkað torleikastigið frá fyrra árinum, tá gjørt varð vart við, at uppgávan var í lættara lagi. Normalfordeilingin av úrslitunum sær munandi betri út í ár.

Soleiðis loystu næmingarnir uppgávarnar

Sum vit síggja á myndlinum niðanfyri, hava næmingarnir klárað seg væl í pørtunum 1.1 um bygdir, 1.3 um firðir og 5.3 um fiskar. Summir næmingar hava hinvegin havt torført við at loysa part 3.2 um føðslu (40,3%) og 6.3 um eldgos (39,2%). Serliga úrslitið um eldgos (6.3) er eyðsýnt, tí stórir munur er á miðaltalinum og tí hægsta prosenttalinum, sum er á 100%. Hendan uppgávan er so ítøkilig og kann vísa á, at summir flokkar hava fingið undirvísing um eldgos, meðan aðrir ikki hava. Orsøkin til, at uppgáva 3.2, sum snýr seg um føðslu, hevur valt nógvum næmingum trupulleikar at loysa, kann vera, at tveir av svarmøguleikunum eru so líkir. Mynd 1 og 2 vísa báðar fisk, og hugsast kann, at næmingar av misgáum hava valt mynd 2 til at umboða svar 1 (“matur við eggjahvítaevnum”).

Áhugavert er at kanna, hvussu næmingar megna at loysa uppgávar, sum snúgvá seg um gerandisstøður, sum teir mæta dagliga. Uppgáva 7.1 snýr seg um eina slíka, nevniliga ein grafur, sum vísir veðurforsøgnina. Sambært myndlinum duga næmingar rættiliga væl at avlesa grafir. Tey hava í miðal fingið 69,1% í partinum.

Menning av uppgávum til náttúru og tøkni

Um hugt verður í PISA-frágreiðingina frá 2016, tá náttúruvísindi vóru kjarnuøki, sæst í niðurstøðuni, at námsætlanirnar í teimum náttúruvísindaligu lærugreinunum eru ov grunnar og óneyvar í mun til førleikakrøv og ov yvirskipaðar í mun til vitanarsløg. Samstundis seta tær ikki nóg neyv krøv til, hvussu væl næmingarnir skulu kenna evni, háttalag og ástøði (PISA 2016, s. 71). Føroyska PISA-úrslitið fyri náttúruvísindi í 2015 var 446 stig, meðan miðalstigið fyri OECD-londini var 493 stig.

Hetta laka úrslitið elvdi til eitt kjak um, hvat kundi gerast fyri at betra um støðuna. Í *Skúlablaðnum* 2/2017 var fakliga støðið í undirvísingini í náttúruvísindi á breddanum. Ymsar greinar eru í blaðnum um, hvat skal til fyri at førleikamenna lærararnar í teimum náttúruvísindaligu lærugreinunum og samstundis hækka fakliga støðið. M.a. verður gjørt vart við, at tað ofta kemur fyri, at lærarar, sum ikki hava náttúruvísindi sum linjulærugrein, verða bidnir um at undirvísa í lærugreinunum, tí ov fáir lærarar eru í hesum lærugreinunum. Eisini verður varpað ljós á vantandi føroyska tilfarið í lærugreinunum.

Sum uppgávunevndin er inni á, hava faktaspurningar eina yvirvág í uppgávunum, og tað hevur verið torført at gera spurningar, har næmingar skulu kanna, máta og gera royndir. Hetta tí at WISEflow ikki ger tað møgulegt at nýta ymisk forrit og animatióinir.

Tað er rætt, at í WISEflow gera ymiskar avbjóðingar seg galdandi. Aðrir møguleikar eru kortini; eitt nú ber til at síggja sjónbandaupptøkur og at hoyra ljóðfilur. Soleiðis ber tað til hjá næmingunum at lurta eftir fuglaljóði, síggja fugl og onnur dýr á lívi og í røttum umhvørvi. Hesir møguleikar kundu sostatt birt uppundir at orða spurningar, sum eru á hægri torleikastigi enn faktaspurningar.

Í næstum kemur út nýtt undirvísingartilfar til náttúru og tøkni. Talan er í fyrstu syftu um i-bók til 4. flokk, og er hon týdd úr norskum (*Gaia 4*) og lagað til føroysk viðurskifti. Bókin er býtt upp í ymsar partar við teksti, spurningum, samanumtøku og uppgávum til seinast. Nýggja undirvísingartilfarið leggur seg m.a. eftir at læra næmingin, hvat tað vil siga at arbeiða sum granskari. Næmingurin fær vitan um ávís evni, og hann/hon lærir, hvat hendan vitanin kann brúkast til. Spurningarnir eru allir sokallaðir faktaspurningar, meðan uppgáurnar sum koma seinast í teimum ymsu pørtunum, leggja upp til eitt hægri støði, har næmingurin sjálvur skal meta um, t.d. uppgáva 18 í partinum “Kroppurin - tað stóra samanspælið”: “*Hugsa tær um beinagrindin hjá tær hvarv um náttina. Hvussu hevði verið at koma upp úr songini um morgunin? Sig frá!*”, og eitt nú taka støði í egnum royndum og gerandisdegi, t.d. uppgáva 20: “*Kennir tú onkran sum er sjúkur? Hvat bagir teimum?*” Hetta fær næmingin bæði at reflektera og fyrihalda seg betur til spurningar og avbjóðingar, sum hoyra til lærugreinina náttúru og tøkni.

Undirvísingartilfarið til 5. og 6. flokk er eisini í gerð, og ætlanin er, at nýggjar bókur (pappír og i-bókur) í náttúru og tøkni til 4., 5. og 6. flokk verða klárar til undirvísingarárið 2022. Alt tilfarið er týtt úr norskum, úr undirvísingartilfarinum *Gaia*.

Eingin ítøkilig námsætlan er fyri lærugreinina náttúru og tøkni í 4. flokki, og av tí sama er torført at samanbera uppgávuna til 5. flokk við nakra ítøkiliga ætlan fyri, hvat næmingar í 4. flokki eiga at duga í lærugreinini.

Kortini eru ávegis mál til 4. flokk orðað í frágreiðingini av landsroyndini 2012, <http://cdn.lms.fo/media/2669/landsroyndin-2012.pdf>. Her stendur m.a., at undirvísingin skal miða ímóti, at næmingar hava ognuð sær kunnleika og fimi, sum ger teir førar fyri eitt nú at: a) lýsa fyrbrigdi sum ljós, ljóð og røslu, b) lýsa gerandislig viðurskifti innan tøkni, so sum el og magnet og c) greiða frá plantum og dýrum og teirra liviumstøðum.

Uppgávan í náttúru og tøkni 2020 er í tráð við hesi ávegismáluni fyri 4. flokk. Partarnir í uppgávuni taka sum heild støði í ein fyri næmingin kenniligan gerandisdag, eitt nú smakki- og luktisans og bygðanøvn í Føroyum. Talan er um faktaspurningar, sum leggja upp til at brúka faktuellu vitanina, næmingurin hevur fingið í undirvísingin.

Í nevndu frágreiðing frá landsroyndini 2012, <http://cdn.lms.fo/media/2669/landsroyndin-2012.pdf>, stendur yvirskipað um endamálið við lærugreinini, at hon m.a. skal eggja til, *at næmingurin við eygleiðingum, kanninum og royndum mennir hegni, skapanarevni og samstarvsevni.*

Samanbera vit við ávegismáluni til 4. flokk, sum eru orðað fyrstu ferð í frágreiðingini av landsroyndini 2012 (og fram til, men ikki við 2019) <http://cdn.lms.fo/media/2669/landsroyndin-2012.pdf>, samsvara tey ikki heilt við evnini, sum eru í nýggju undirvísingartilfarinum. Eitt nú eru evnini um at duga oyggjarnar í Føroyum og at kenna fløggini í Norðurlondum ikki við í bókini. Ein orsök til hetta skyldast m.a., at hetta undirvísingartilfarið serliga byggir á gransking og tað at læra næmingin hetta háttalagið. At duga oyggjarnar í Føroyum og fløggini í Norðurlondum hoyrir møguliga meira undir lærugreinina “heimstaðarlæra” og byggir á uttanatlæru. Kjarnuøkini í núverandi námsætlan fyri 4. - 6. flokk telja fyra øki: a) Heimstaðurin, b) Heimurin uttan um okkum, c) Samspæl menniskjunnar við náttúruna og d) Náttúrufrøði. Í nýggja undirvísingartilfarinum eru kjarnuøkini seks: a) Granskaraspírin, b) Margfeld náttúra, c) Kroppur og heilsa, d) Alheimurin, e) Evni og fyrbrigdi og f) Tøkni og snið.

Tað er átrokandi, at námsætlanin verður dagførd við ávegismálum til 4. flokk. Tað er týðningarmikið, at lærarin veit, hvat hann skal fyrhalda seg til í undirvísingin, og at uppgávunevndin veit, hvussu uppgávurnar skulu orðast/skipast.

Føroyskt

Føroyskt (staviførleiki) - 5. flokkur

Uppgávan er í einum parti, sum er deild í fýra kassar. 101 orð skulu setast í kassarar.

Teksturin snýr seg um Petru, sum fyllir 11 ár.

Uppgávunevndin hevur valt at varpa ljós á hesi orð og mállærufyribrigdi:

rð – t.d. *norður*

hevði, segði, legði

endingin -um/-un

dupult hjáljóð

Uppgávunevndin vísir á, at hetta eru afturvendandi avbjóðingar hjá fleiri næmingum seinastu tíðina og gott at varpa ljós á, soleiðis sum helst eisini verður gjørt millum lærarar.

Eftirhyggjarin

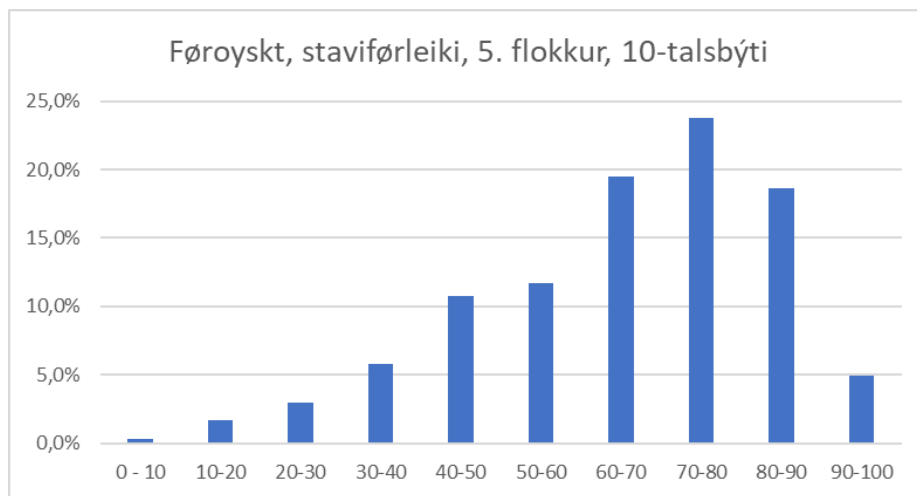
Eftirhyggjarin av uppgávuni um staviførleika í føroyskum í 5. flokki hevur serliga lagt til merkis og skrásett, a) hvussu næmingarnir megna at skriva orð við rð (t.d. *norður*), b) hvussu er statt við endingunum um/un, og c) og hvussu tey megna at skriva dupult hjáljóð. Eisini hevur eftirhyggjarin hugt at, hvussu ávikavist gentur og dreingir hava dugað at loyst hesa uppgávuna.

Úrslit í staviførleika í 5. flokki í 2020

Í 5. flokki vóru 606 næmingar til landsroynd í staviførleika.

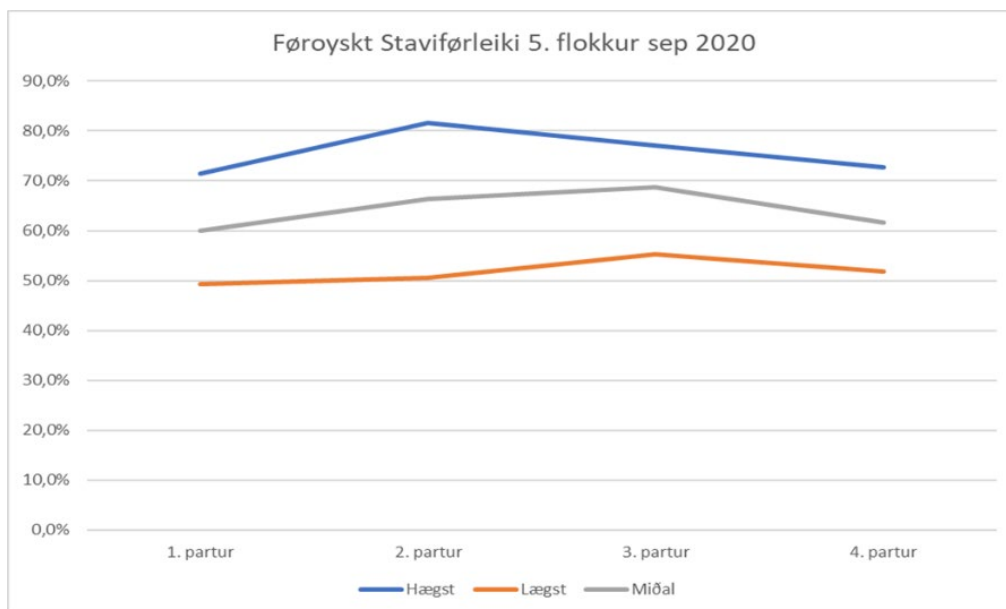
Miðal fyri alt landið: 65,3%

Myndilin vísir okkum, at 5% av næmingunum hava stavað millum 90% - 100% av øllum orðunum røtt, meðan 2% av øllum næmingunum hava stavað millum 0-20 orð røtt. Sum heild kann staðfestast, at normalfordeilingin sær rættvís og skilagóð út:

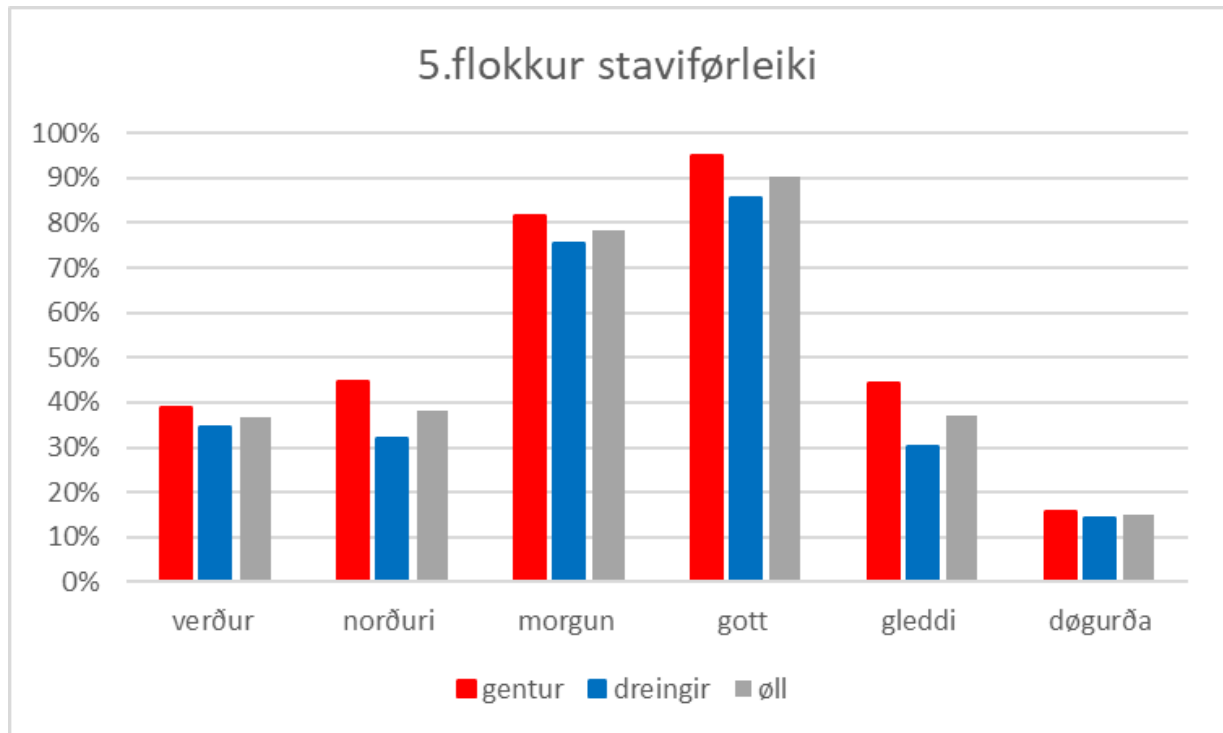
Soleiðis loystu næmingarnir uppgávnar

Myndilin niðanfyri vísir okkum, at næmingarnir høvdu lættast við at loysa 2. part av fyrisøgnini, meðan 1. partur var hin torførasti. 60% av næmingunum stavaðu orðini í 1. parti rætt.

Orðini, sum eftirhyggjarin hevur valt at kanna, eru øll úr 1. parti. Hyggja vit at myndlinum, sum lýsir fokusøkini hjá eftirhyggjaranum, síggja vit, at næmingarnir duga best at stava orðini “gott” og “morgun”, og er hetta galdandi bæði fyri gentur og dreingir. 309 dreingir luttóku í royndini og 297 gentur. Bæði kynini fylgjast rættiliga væl í stavingini av øllum orðunum, hóast genturnar eru eitt vet

betur fyri enn dreingirnir. Orðið, sum hevur volt næmingunum størstu avbjóðing, er “døgurða”. Hetta orðið hava einans 91 næmingar skrivað rætt, og gevur tað sostatt bert 15% av teimum 606. Yvirhøvur hava næmingar trupult við orðum við -rð, og er hetta galdandi fyri skúlar í øllum landinum.

Føroyskt (lesifatan) - 5. flokkur

Uppgávan er í 12 pørtum

Partur 1-4 er brot úr krimi-tekstinum *Kriminella*, og er innan fagurfrøði. Spurningarnir (10) snúgva seg fyri tað mesta um “rætt-skeivt”-svar.

Partur 5-6 er ein yrkistekstur, sum snýr seg um sólina, eitt brot av Cancer.dk. Spurningarnir (7) eru allir faktaspurningar.

Partur 7 er ein sjónvarpslýsing/samansettur tekstur, “Keyp føroyskt!” Spurningarnir (5) eru fyri tað mesta faktaspurningar, tó er ein tulkingarspurningur: “Hvat meinar handilskonan við ...?”

Partur 8-11 er ein grein um dreingin Inga, sum elskar tónleik. Spurningarnir eru um keldur (1), kontrollspurningar, og “hvar skal setningurin standa” (9. og 11. partur).

Partur 12 er teksturin “Grímur og Greta”, sum er ein yrking/sangur. 2 spurningar eru um at sláa upp ymisk orð. 1 spurningur er um tekstslag, 1 spurningur er um hvussu teksturinn rímar, og 1 spurningur er um hövundin av tekstinum.

Heildarmeting av uppgávuni

Uppgávan fylgir førleikakrøvunum úr námsætlanini fyri føroyskt í 4. flokki. Talan er um tekstbrot úr ymiskum tekstsløgum, fagarar bókmentir (brot úr krimi og yrking/sangur) og yrkisbókmentir (tekstur frá netinum og grein). Partur 7 er samansettur tekstur, sjónvarpslýsing.

Spurningarnir snúgva seg sum heild um “rætt-skeivt”-svar, sum vísa, um næmingurin hevur lisið tekstin væl og hevur skilt hann. Okkurt undantak er tó. Í 7. parti, sum er samansettur tekstur, er ein spurningur, sum eggjar næminginum til at tulka, “Hvat meinar handilskonan við, tá hon sigur, at vit ikki skulu innflyta regn til Føroya?”. Her eru triggir svarmøguleikar. Partur 12 umfatar partvíst greiningarspurningar. Her verður spurt um tekstslag, rím og navn á høvundi.

Hyggja vit í undirvísingartilfarið til føroyskt fyri 3. flokki, *Nem í triðja* (Nám, 2016), síggja vit, at ein partur snýr seg um “Vit ríma”. Hesin parturin er um eitt nú yrkingar og sangir, og um hvussu rytma og rím vísa seg í hesum tekstum. Næmingar verða undirvístir í, hvussu bygnaðurin er í yrkingum og sangum, og hvørji grundleggjandi eyðkenni eru galdandi fyri hesar tekstir. Uppgávurnar í hesum partinum í *Nem* samsvara væl við parti 12 í landsroyndini.

Partarnir 1-4 í landsroyndini eru sum nevnt brot úr tekstinum um Kriminellu. Tilsamans eru tíggju spurningar. Tveir teir seinastu spurningarnir leggja í ávísan mun upp til, at næmingurin skal gera eina sjálvstøðuga niðurstøðu og meting av støðuni í tekstinum. Tó leggur hvørgin av spurningunum upp til eina viðgerð av tekstinum. Væl hevði borið til at orðað onkrar grundleggjandi greiningarspurningar til tekstin. Eitt nú við at seta meira útgreinandi spurningar um lögreglukvinnuna Kriminellu, t.v.s. hvussu hon er sum persónur. Og hevði hetta eisini verið í samsvar við námsætlanina. Her stendur m.a., at næmingur skal duga “*at skilja og greina ymiskar tekstir við grundleggjandi bókmentafrøðiligum hugtøkum*”.

Í undirvísingartilfarinum *Nem í triðja* er ein partur, sum er um fiktión, og evnið er “tað grumma”. Næmingurin fær her vitan um ymisk greiningarfyrbrigdi, t.d. frásøgufólk og persónslýsing, og fær ein grundleggjandi førleika til at viðgera tekst. Slíkir spurningar høvdu væl kunnað verið nýttir í landsroyndini.

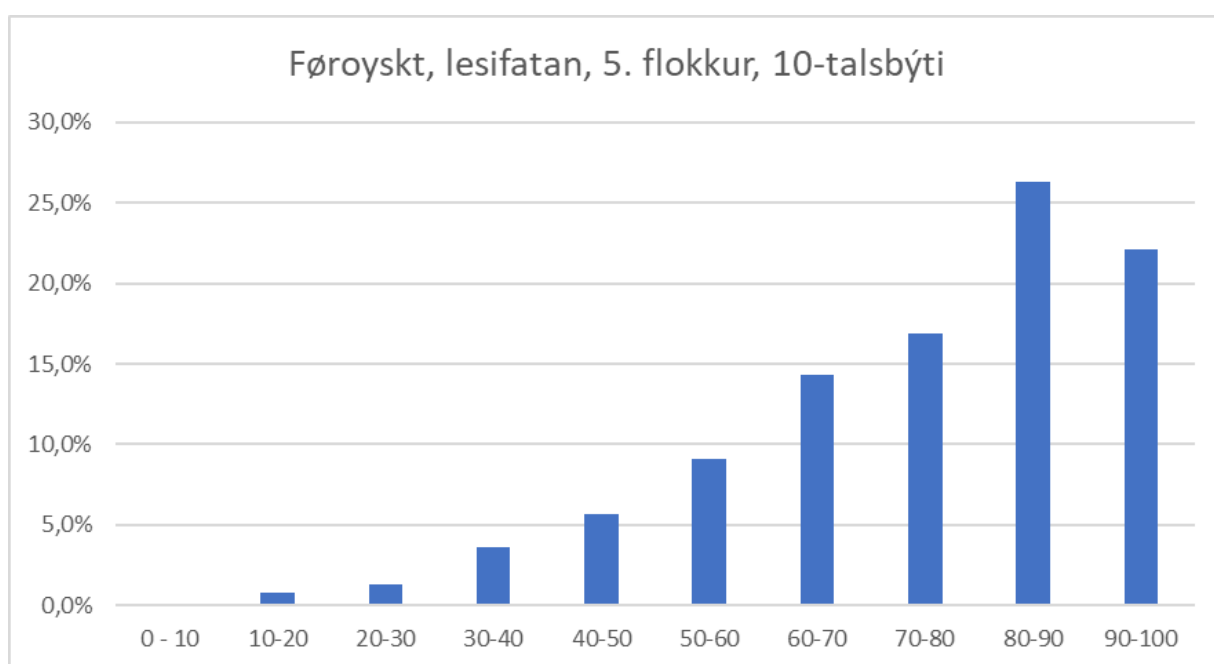
Mælt verður til, at uppgávurnar í landsroyndini 2021 (føroyskt (lesifatan), 4. flokkur) eisini umfata spurningar, sum leggja upp til eina ávísa viðgerð av teksttilfarinum.

Úrslit í lesifatan, 5. flokkur í 2020

Í 5. flokki vóru 616 næmingar til landsroynd í lesifatan.

Miðal fyri alt landið: 75,1%

Myndilin niðanfyrir vísir, at uml. 22% av næmingunum hava millum 90% - 100% rætt. Verður samanborið við úrslitini frá 2019, sæst, at uppgávan í ár hevur verið torførari, tí í 2019 svараðu 42% av næmingunum millum 90-100% av øllum uppgávuunum rætt, og vísir hetta, at normalfordeilingin av svarunum í ár sær skilabetri út.

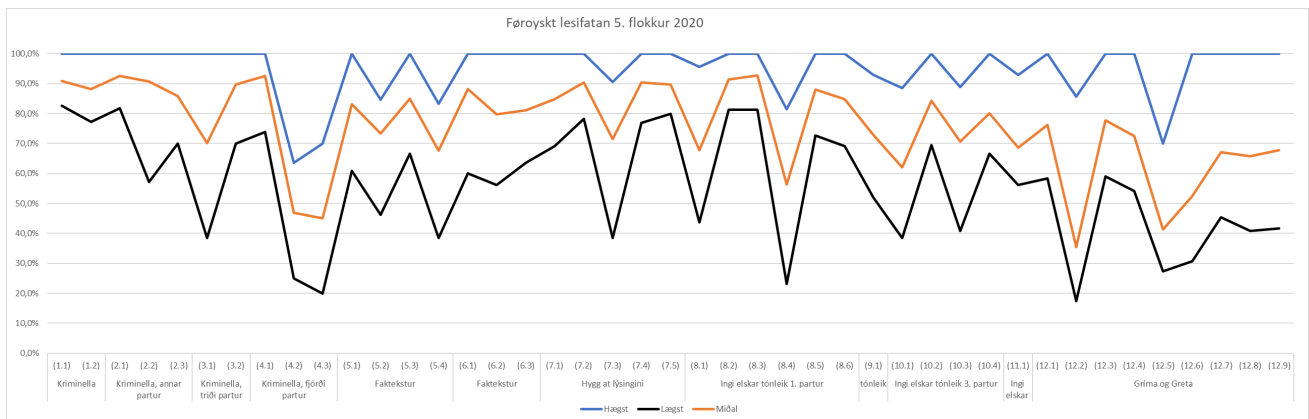

Soleiðis loystu næmingarnir uppgávuarnar

Sambært myndlinum niðanfyrir hava næmingarnir svarað 70-90% rætt í nógvum av uppgávuunum. Hetta er m.a. galdandi í 1., 2. og 3. parti. Men í 4. parti fer kurvin niður á ávikavist 46,9% (4.2) og 45% (4.3). Hyggja vit nærri at hesum uppgávuunum, síggja vit, at bæði 4.2 og 4.3 snúgva seg um spurningar, ið næmingar ikki finna svarini til beinleiðis í tekstinum, sum er knýttur at hesum partinum. Hesir spurningar eru við øðrum orðum ikki faktaspurningar, men eru spurningar, sum leggja upp til eina sjálvstøðuga støðutakan hjá næminginum.

Í 12. parti er aftur ein eyðsýnd afturgongd í kurvini. Serliga partarnir 12.2 og 12.5 eru sjónskir; her hevur helvtin fingið ávikavist 35,4% og 41,4% rætt svar. Orsakirnar til hetta kunnu sjálvandi vera ymiskar. Spurningur 12.2 er uppgáva, har næmingarnir kunnu nýta sprotin.fo at leita eftir orði. Orðið, sum skal skilmarkast, er “hjún”. Næmingarnir hava fingið trýggjar svarmøguleikar: a) “tvey, ið eru góðir vinir”, b) “tvey, ið eru trúlovað” ella c) “tvey, ið eru gift”. Hugsast kann, at summir næmingar

hava hildið seg vitað, hvat rætta svarið er, tí tey kennast við orðið og hava kanska hildið, at spurningurin var so lættur, at tey ikki hava nýtt orðabøkurnar á sprotin.fo, men hava kortini valt skeivt svar. Spurningur 12.5 snýr seg um tekstslag. At yvir helvtin av næmingunum hava skeivt svar her, kann vera orsakað av, at allir flokkar ikki hava fingið undirvísing í tekstviðgerð. Hyggja vit at 12.6, sum snýr seg um “rím”, er hendan orsøkin ógvuliga sannlík, tí her er talið 52,4%, og at skilja rím er ein partur av tekstviðgerðini.

Føroyskt (staviførleiki) - 7. flokkur

Uppgávan er í einum parti, sum er deild í fýra kassar. 128 orð skulu setast í kassarar.

Teksturin snýr seg um flaggdagin.

Uppgávunevndin

Nevndin hevur valt at varpa ljós á hesi orð og mállærufyrbrigdi: *sernøvn*, *bundin* og *óbundin navnorð* og *sagnorð í tátíðar lýsingarhátti*.

Eftirhyggjarin

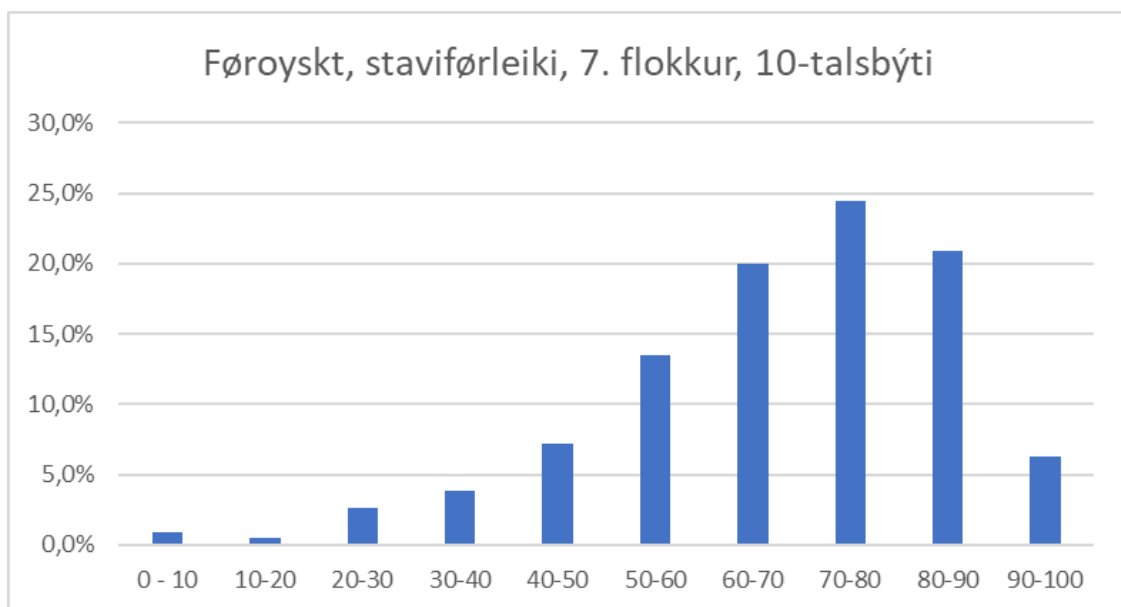
Eftirhyggjarin av uppgávuni um staviførleika í 6. flokki hevur serliga kannað, hvussu næmingarnir eru fyri, tá tað kemur til at skriva t.d. *sernøvn*.

Úrslit í staviførleika, 7. flokkur í 2020

Í 7. flokki vóru 699 næmingar til landsroynd í staviførleika.

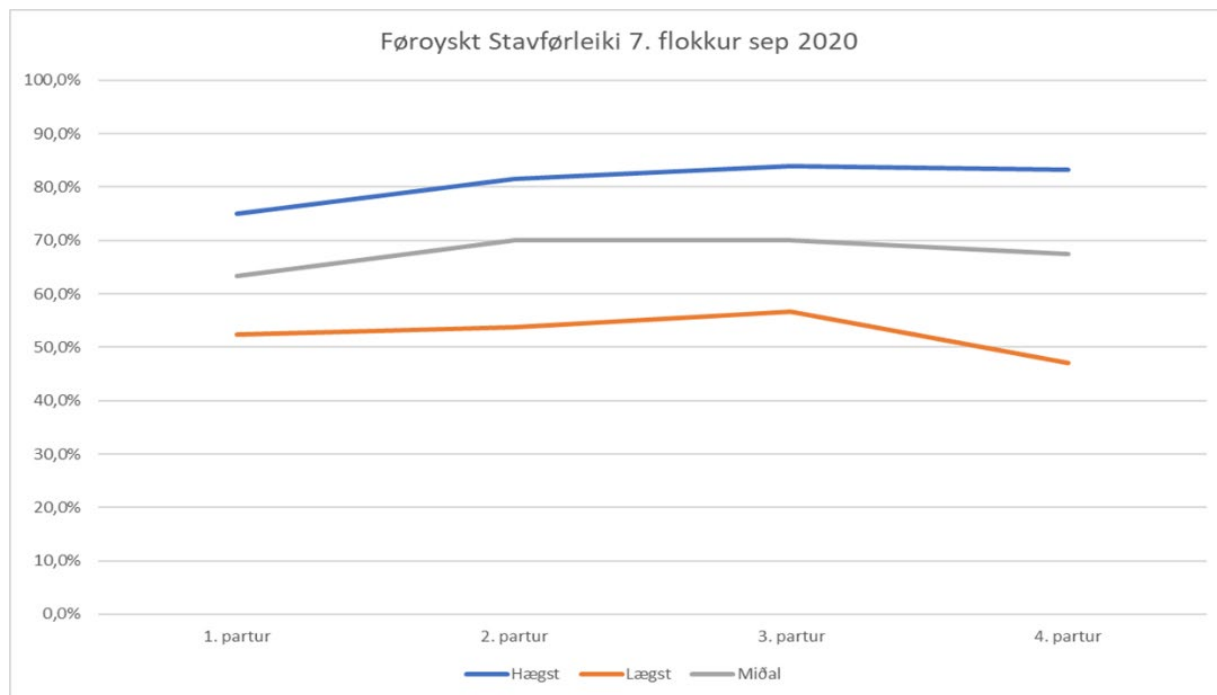
Miðal fyri alt landið: 67,9%.

Myndilin niðanfyri vísir, at 6,3% av næmingunum hava loyst 90-100% rætt. Samanbera vit við myndilin frá 2019, sæst, at orðini í ár hava verið truplari, og gevur normalfordeilingin í ár eina rættari mynd av staviførleikanum hjá næmingum í 7. flokki.

Soleiðis loystu næmingarnir uppgávuna

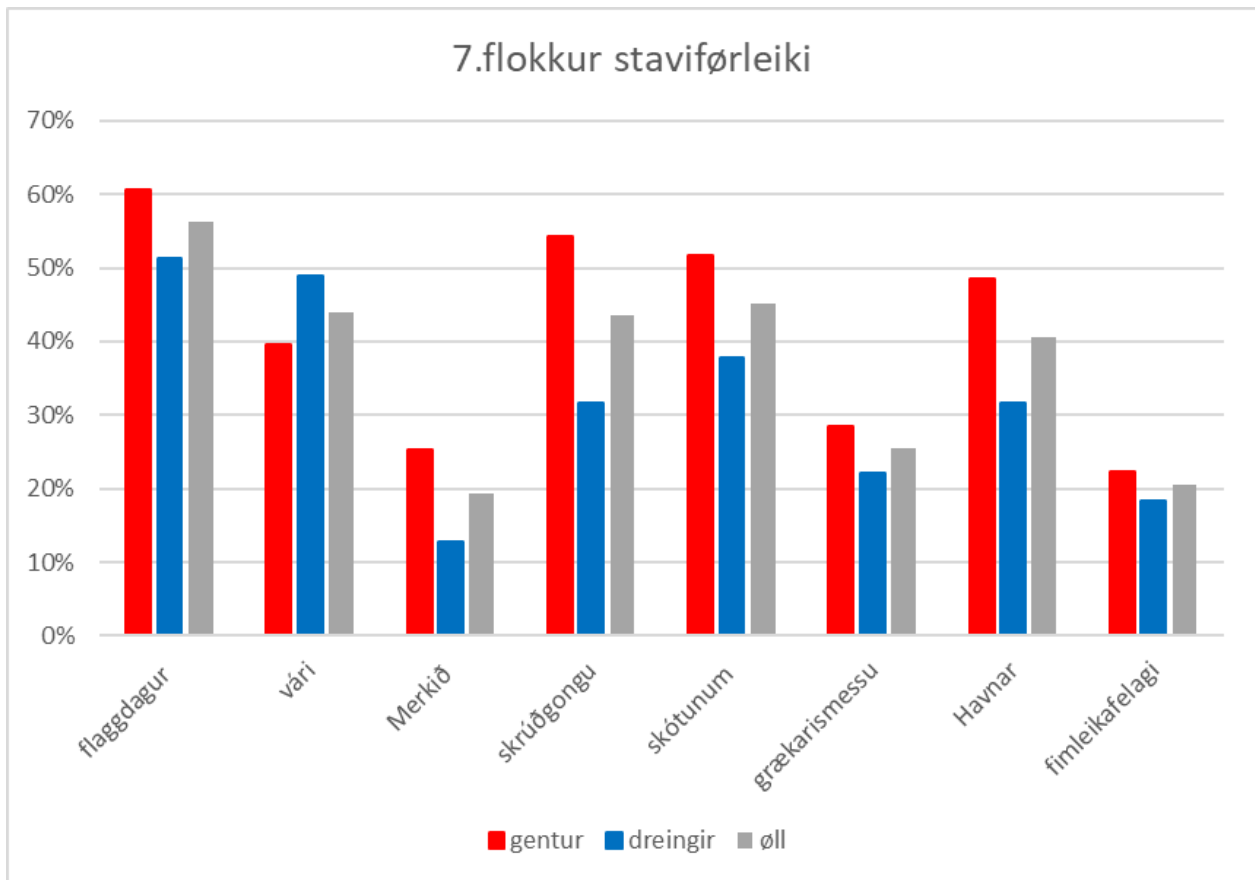
Eins og er galdandi við staviførleikanum hjá 5. flokki hava 7. flokkarnir í ár havt torførast við 1. parti í uppgávuni. 63,4% hava stávað orðini í hesum partinum rætt.

Tilsamans vóru 368 gentur og 331 dreingir til landsroyndina í staviførleika í 7. flokki. Í myndlinum niðanfyri síggja vit, hvussu næmingarnir hava dugað at stava orðini, sum eftirhyggjarin hevur lagt dent á, og eru øll hesi orðini úr 1. parti. Tað orðið, sum næmingarnir í miðal hava dugað best at stavað, er “flaggdagur”, og er hetta galdandi fyri bæði gentur og dreingir. 56% av øllum næmingunum hava stavað hetta orðið rætt.

Sum heild kann sigast, at genturnar duga betur at stava enn dreingirnir. Viðvíkjandi staviførleikanum hjá kynunum er munurin størstur í orðunum “skrúðgongu” og “Havnar”, har uml. helvtin av gentunum hava stavað orðini rætt, meðan einans 32% av øllum dreingjunum hava hesi bæði orðini røtt. Kortini er eitt orð, sum dreingirnir duga betur at stava, og er hetta orðið “vári”. Orðini, sum hava volt bæði gentunum og dreingjunum størstan trupulleika at stava, eru ávikavist “Merkið” og “fimleikafelagi”.

At stavfórleikin hjá dreingjunum steðgar upp ella beinleiðis versnar frá 5. til 7. flokk, er ein eyðsýndur trupulleiki, og er hetta nakað, sum eigur at verða varpað ljós á.

Føroyskt (málførleiki) - 7. flokkur

Uppgávan er í 7 pørtum.

Partur 1 snýr seg um at stigbenda lýsingarorð í miðstig og hástig.

Partur 2 er um at velja -ir ella -ur, veikt benda ella sterkt benda ending, sagnorð.

Partur 3 snýr seg um endingina -i, -ið, -a ella -að í tátíðar lýsingarhátti.

Partur 4 er um navnorð, bundið og óbundið, endingin -i ella -ið.

Partur 5 snýr seg um orðaflokkar; at velja røttu orðaflokkarnar.

Partur 6 snýr seg um at seta komma.

Partur 7 snýr seg um at greina 5 setningar við umsøgn, grundliði og ávirki.

Eftirhyggjarin

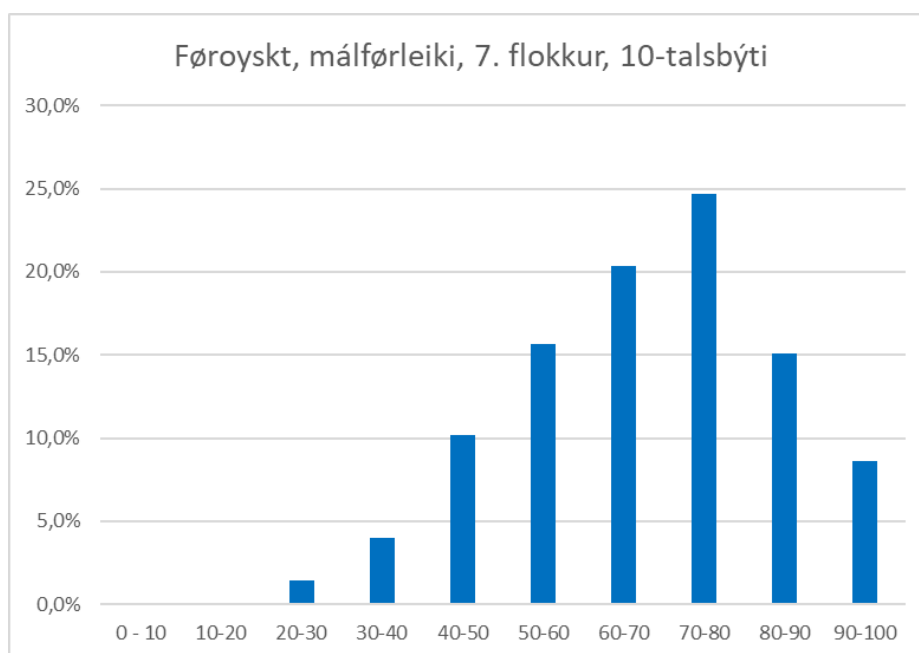
Eftirhyggjarin er biðin um serliga at kanna, hvussu ávikavist gentur og dreingir megna at seta -ið og -að í endingina í sagnorði í tátíðar lýsingarhátti, sum 3. partur snýr seg um.

Úrslit í málførleika, 7. flokkur í 2020

Í 7. flokki vóru 697 næmingar til landsroynd í staviførleika.

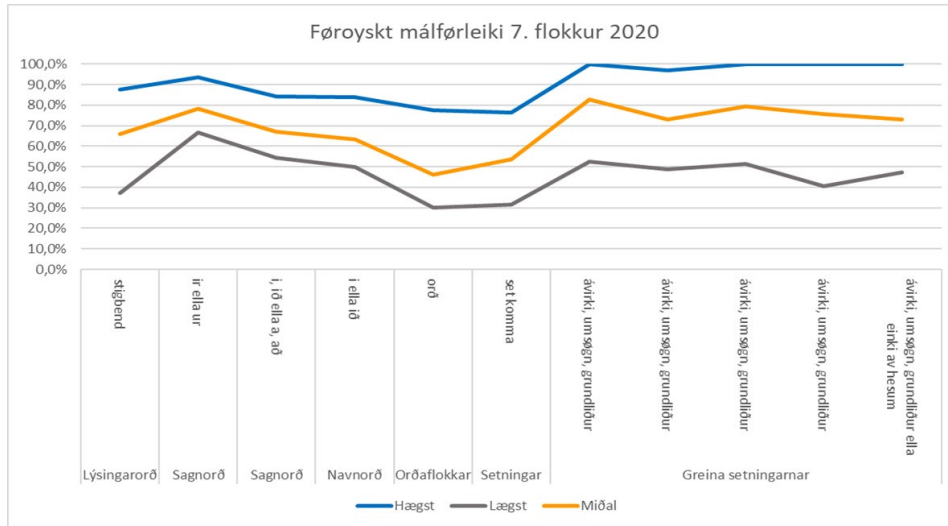
Miðal fyri alt landið: 67,5%

Myndilin niðanfyri vísir, at uppgávan í málførleika hevur givið næmingunum hóskaði avbjóðingar. Býtið er rímiliga javnt: 8,6% av næmingunum hava megnað at loysa 90-100% av uppgávanum, meðan 24,7% hava loyst 70-80% av uppgávanum.

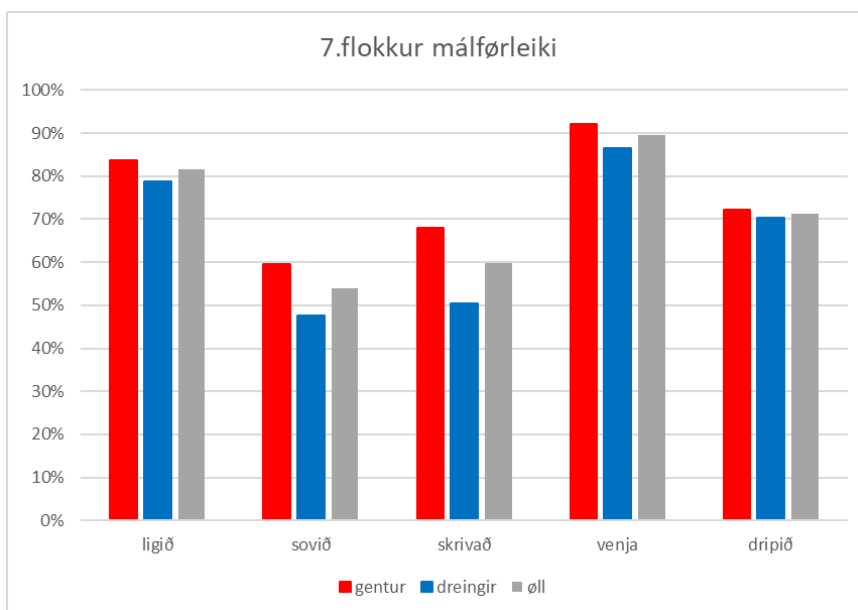

Soleiðis loystu næmingarnir uppgávuna

Sambært myndlinum niðanfyri hava næmingarnir klárað seg best í 2. og 7. parti. Hesar uppgávurnar í hesum pørtunum eru allar omanfyri 70%. Næmingarnir høvdu torførast við 5. og 6. parti, sum snúgva seg um ávikavist orðaflokkar og at seta komma, og eru prosenttølini á 46,2% og 53,5%.

370 gentur og 327 dreingir vóru til landsroyndina í málførleika í 7. flokki. Eftirhyggjarin hevir sum nevnt kannað, hvussu kynini hava megnað at seta endingar í sagnorð í tátíðar lýsingarhátti. Myndilin niðanfyri vísir úrslitið av fimm av orðunum frá 3. parti. Kynini fylgjast rættiliga væl, hóast genturnar eisini her eru eitt vet betri. Genturnar hava 75% av endingunum rættar, meðan dreingirnir hava 67% rættar. Sum heild kann sigast, at næmingarnir hava megnað hendan partin væl. Endingin á orðinum “sovið” hevir volt næmingunum størstu avbjóðingina, og er hetta galdandi fyri bæði kynini. Orsøkin til hetta kann vera, at orðið er í einum setningi við tveimum sagnorðum í tátíðar lýsingarhátti, sum eru knýtt saman við einum sambindingarorði. Tað seinna orðið er “sovið”, og væl kann hugsast, at næmingarnir ikki hava hugsað hetta sum eitt sagnorð í tátíðar lýsingarhátti.

Føroyskt (lesifatan) - 7. flokkur

Uppgávan er í 6 pørtum.

Partur 1 er um Heina Havreka, og er siðsøguligur tekstur (skaldskapur av manna munni). 8 spurningar, sum snúgva seg um faktavitan (ein er tó um tekstslag). Tvær uppgávur um “Hvar skulu setningarnir standa?”

Partur 2-3 er um *Talentið Ragnar*, grein. Spurningarnir eru um t.d. tekstslag og høvund av greinini. Í parti 3 eru 5 brot at velja yvirskriftir til.

Partur 4 er brot úr eini krimisøgu, *Kriminella*. 10 spurningar, tveir eru um orð at sláa upp á sprotin.fo. Allir hinir spurningarnir eru faktaspurningar, har svarini eru at finna í tekstinum.

Partur 5 er ein sjónvarpslýsing fyri Strandamáling. Her eru 8 spurningar og 3 valmøguleikar. Allir spurningarnir uttan ein eru faktaspurningar. Seinasti spurningur leggur upp til, at næmingurin í ávísan mun skal lesa millum linjurnar.

Partur 6 er ein stuttsøga, *Gardinur*. Her eru 10 spurningar, herav 2 orð at sláa upp á sprotin.fo umframt fakta- og tulkingarspurningar.

Heildarmeting av uppgávuni

Uppgávan fylgir førleikakrøvunum í námsætlanini fyri føroyskt í 6. flokki. Talan er um tekstbrot úr ymiskum tekstsløgum, fagarar bókmentir (brot úr krimi og ein stuttur tekstur), ein siðsøguligur tekstur (skaldskapur av manna munni) og yrkisbókmentir. Partur 5 er ein samansettur tekstur; ein sjónvarpslýsing.

Spurningarnir eru í stóran mun faktaspurningar, har svarini eru at finna í tekstunum, og tað snýr seg um at vera ein árvakin lesari. Tó leggja spurningar í parti 6 (stuttsøgan Gardinur) upp til eina ávísa tekstviðgerð, har næmingurin má lesa millum reglurnar, t.d. spurningurin “Hví gongur Jónatan sera spakuliga, tá ið hann gongur yvir til vindeygað og hálar gardinurnar fyri?” og seinasti spurningurin, “Hví eitur søgan “Gardinur”?”.

Undirvísingartilfarið Nem í fimta (Nám 2018) er rættiliga nýtt undirvísingartilfar til føroyskt í 5. flokki. Innihaldsvirlitið vísir, at fjølbroytt tekstsløg eru partar av bókini. Her eru fagurfrøðiligir tekstir (stuttsøgur og yrkingar), stuttfilmur, lýsingar, samansettur tekstur, myndir og skaldskapur av manna munni. Eitt nú snýr kapittulin “Kalt niður eftir bakinum” seg um ræðusøgur og eyðkenni fyri hetta tekstslagið. Fitt verður gjørt burtur úr at lýsa bygnaðin í eini ræðusøgu og onnur eyðkenni fyri stuttsøgur, m.a. frásøgufolk og sjónarhorn. Í landsroyndini er 4. partur brot úr krimisøguni um Kriminellu. Spurningarnir, sum eru knýttir at hesum tekstinum, eru faktaspurningar. Her hevði borið til at sett spurningar, sum í ávísan mun høvdu lagt upp til eina greining av tekstinum. Eitt nú kundi verið spurt um “sáðkorn og innheysting”, ið eru sereyðkenni fyri ræðusøgur og krimisøgur (sum ljós verður varpað á í Nem í fimta), og sum í hesum tekstinum er “klistriband”. Hetta hevði verið í

samljóði við námsætlanina: at skilja og greina tekstir við grundleggjandi bókmentafrøðiligum hugtøkum og at gera metingar og niðurstøður av tí, hann hevur sæð, hoyrt ella lisið.

Nem í fimta hevur eisini ein kapittul, sum viðger lýsingar og eitur “Ljós á lýsingar”. Næmingarnir fáa her kunnleika um greiningarháttin til lýsingar, og tey fáa greitt at vita, hvørji mál eru fyri partin, t.e. hvussu ein lýsing er uppbygd, hvat ein sendari og málbólkur er, ávirkingarmegi og hvussu mann finnur fram boðskapin í eini lýsing. Partur 5 í landsroyndini er sjónvarpslýsingin um “Strandamáling”. Spurningarnir, sum hoyra til hendan partin, eru fyri tað mesta faktaspurningar. Fleirvalauppgávur (multiple choice) um eitt nú sendara og móttakara, ávirkingarmegi o.s.fr. høvdu kunnað verið spurningar, sum kundu verið settir í hesum partinum.

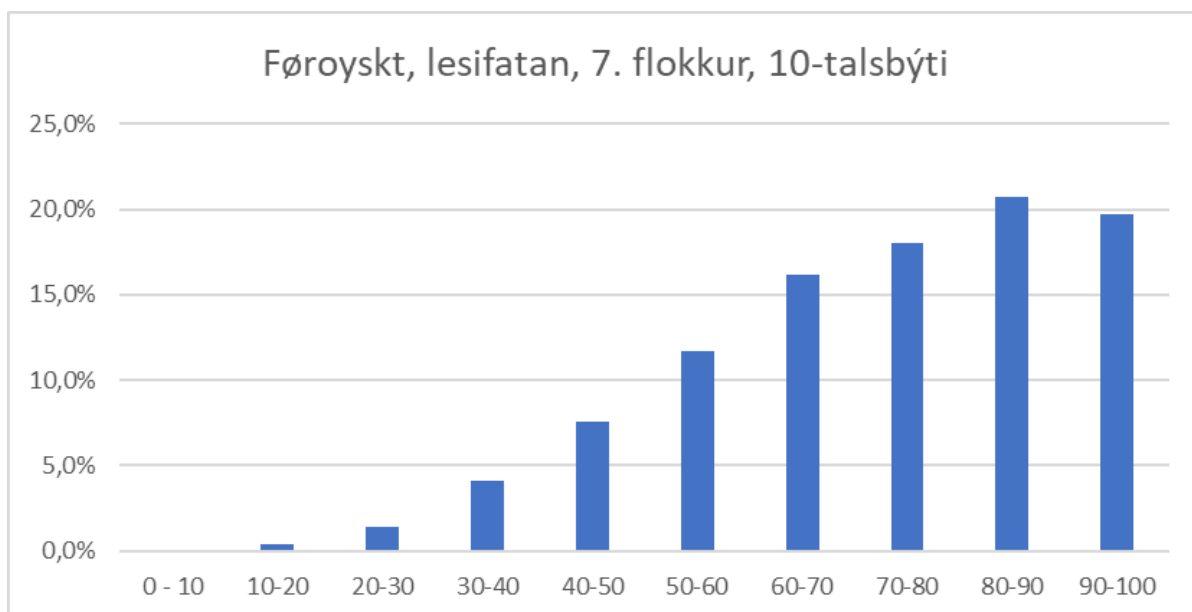
Sum til uppgávnar til lesifatan í 5. flokki verður mælt til, at uppgávnar til 6. flokk í 2021 í enn størri mun umfata spurningar, sum leggja upp til eina viðgerð av teksttilfarinum. Áhugavert hevði verið, um tað hevði borið til at gjørt nakrar av hesum svarmøguleikunum opnar. Um hetta ber til í WISEflow, og um Nám/Próvstovan/UMMR vil gjalda eyka fyri eftirhyggjara.

Úrslit í lesifatan, 7. flokkur í 2020

Í 7. flokki vóru 699 næmingar til landsroynd í lesifatan.

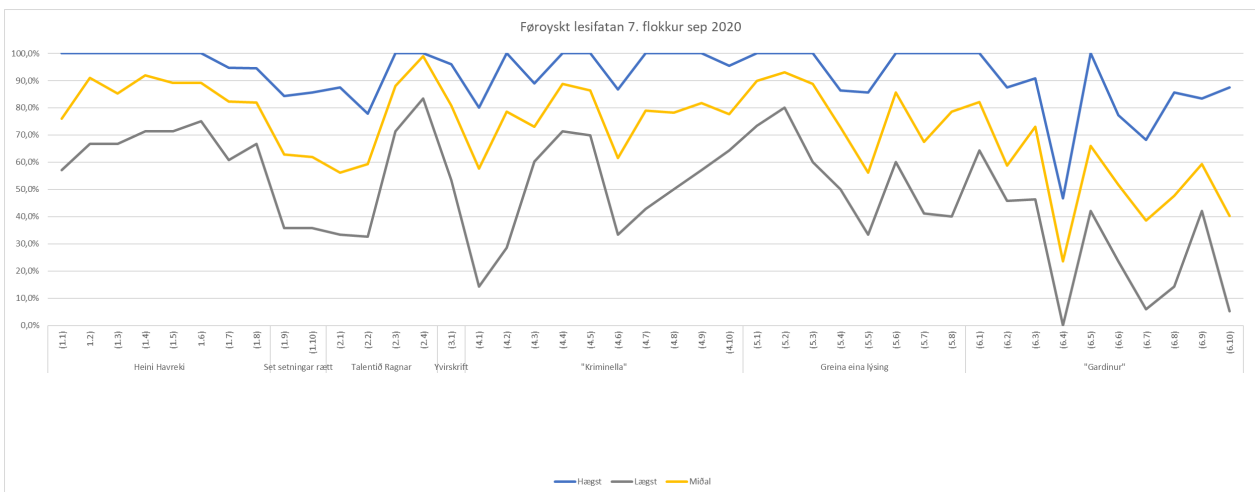
Miðal fyri alt landið: 72,2%

Sambært myndlinum niðanfyri hava nærur 20% av næmingunum millum 90-100% rætt. Hetta gevur ábendingar um, at uppgávan hevur verið íðan so lætt hjá einum stórum parti av næmingunum. Vit kunnu tó samanbera hendan myndilin við sama myndil frá 2019, tá út við 75% av næmingunum høvdu svarað millum 70-100% rætt, og kunnu út frá hesum staðfesta, at normalfordeilingin sær skilabetri út í ár:

Soleiðis loystu næmingarnir uppgávuna

Sum vit síggja í myndlinum niðanfyri, hevur helvtin av næmingunum loyst fyrra part rættiliga væl. Men tær seinastu tvær uppgávurnar av 1. parti hava verið ein størri avbjóðing fyri næmingarnar; her er eitt týðiligt fall niður á 60%. Partarnar 2 til 5 hava næmingarnir loyst rímiliga væl; millum 60%-99% rætt. Í parti 6 er ein eyðsýnd niðurgongd, serliga í uppgávanum 6.4, 6.7, 6.8 og 6.10. Hyggja vit nærri at hesum fyra uppgávanum, har svarprosentid er lægri enn 50%, hava tær tað í felag, at tær allar leggja upp til eina ávísa tekstviðgerð, har svarið ikki er at finna beinleiðis í tekstinum. Í hesum sambandi er vert at nevna spurningin í 6.4, har svarprosentid er niðri á 23,6%. Møguligt er onkur trupulleiki við hesum spurninginum, tí allir trýggir svarmøguleikar eru rættir, hóast ein kann sigast at vera “rættast”.

Menning av uppgávum til føroyskt

PISA-kanningin frá 2018 hevði lesing sum kjarnuøki. Í PISA-frágreiðingini frá 2019 verður greitt frá, hvussu fyrbrigdið lesing hevur broytt seg gjøgnum seinastu árin, og hvussu hetta eisini er at síggja í PISA-uppgávanum frá 2018. Lesing fevnir nú ikki bert um prenttekst, men eisini um talgildan tekst. Næmingar fáast í dag við eitt størri vav av uppgávum. Fyrr brúktu næmingar eina alfrøði, um teir ikki kendu svarið til ein spurning, og teir kundu hava álit á, at svarið var rætt. Soleiðis er ikki í dag. Umvegis alnótina fáa næmingar eina ørgrynnu av svarum, og teir mugu sjálvir meta um, hvørt svarið er rætt ella skeivt. Tískil hevur PISA tillagað hættrinar, sum máta førleikarnar í lesing og “litterasi”. Litterasi í lesing er hugtaks-karmur, sum verður nýttur í PISA. *“Litterasi í lesing er lýst sum evni hjá næminginum at skilja, nýta, meta um, hugleiða og hugsavna seg um tekstir fyri at røkka sínum málum, menna sína vitan og móguleikar og luttaka í samfelagnum.”* (PISA 2019, s. 6).

PISA-úrslitið hjá føroyskum næmingum fyri lesing var 457 stig, og er hetta væl niðanfyri miðal-úrslitið hjá OECD-londunum (487 stig). Eisini er hetta eitt afturstig frá PISA-kanningini í 2015; tá fingur føroyskir næmingar 470 stig í miðal. Leggjast kann afturat, at (næstan) øll hini Norðurlondini hava havt eina ávísa afturgongd í lesingini í PISA 2018.

Orsökkin til hesa afturgongd er helst samansettur av ymiskum faktorum. Men sambært PISA-frágreiðingini er tað eyðsæð, at ein týðandi orsök til afturgongdina eru uppgávnar, sum vóru øðrvísi enn í undanfarnu PISA-kanningum. Tekstirnir vóru fyrri fyrstu ferð talgildir, og bæði uppgávusniðið og -spurningarnir vórðu øðrvísi settir saman. Eisini var fokus í enn størri mun á meting, greining, dýpdarlesing, keldukritikk og útlekking av bæði einum og fleiri tekstum og tekstasløgum.

Í PISA-frágreiðingini frá 2019 verða PISA-uppgávnar samanbornar við uppgávnar í landsroyndunum og fráfaringarroyndini í 9. flokki. “Eyðkent fyri uppgávnar í lesifatan, bæði í landsroyndunum í fjórða og sætta flokki og fráfaringarroyndini í níggjunda flokki, er, at tær kanna, um næmingarnir skilja innihaldið í einstøkum teksti, eisini í fløktum og mótstríðandi samanhangi. Á tann hátt uppfylla tær kravið um at skilja bókstaviga innihaldið í tekstinum. Tá ið talan er um at finna og meta um upplýsingar í fleiri og ymsum keldum, kanna ósamsvar millum ymsar hugsanir, grundgeva og velja út sannlíkar meiningar, viðgera og kenna aftur boðskap, hugleiða og taka støðu, eru hesir førleikar als ikki partur av uppgávetninginum. Broyttu krøvini, ið PISA setti í 2018 til lesifatan og talgildar tekstir, sum í stóran mun vóru ymisk tekstasløg og fleirkeldur, eru ivaleyst ein týðandi orsök til, at føroyskir næmingar høvdu eina týðandi afturgongd í lesiførleikum. Hværki námsætlanin í føroyskum ella landsfevnandi royndirnar í fólkaskúlanum leggja stórvegis upp til hesi førleikakrøv.” (PISA 2019, s. 13).

Hetta er rættiliga greið tala, og leggur hetta upp til, at um vit vilja, at føroyskir næmingar skulu klára seg betur í lesing, mugu námsætlanirnar, undirvísingartilfarið, próvtøkurnar og aðrar royndir dagførast. Eisini Lesikanningin í 2018 (Lydia Didriksen, Turið Kjølbro, Sissal Rasmussen og Marjun Ziskason) vísir, at tað er alneyðugt, at ein ávís menning innan føroyska skúlaverkið verður tillagað, fyri at føroysk børn og ung skulu gerast betri lesarar. Arbeiðið at dagføra námsætlanirnar í fólkaskúlanum er í gongd. Okkara grannalond (Noreg og Danmark) hava eftirmett og endurskoðað námsætlanirnar seinastu árin. Eisini próvtøkuhættirnir og -uppgávnar eru í broyting í okkara grannalondum.

Námsætlanir, próvtøku- og eftirmetingarhættir eru við til at skapa ta undirvísing, sum næmingar fáa. Námsætlanin í føroyskum er fakliga grundarlagið undir teimum førleikum, sum næmingar hava í lesifatan. Lesifatan er eisini partur av øðrum námsætlanum, serliga faklig lesing. Í námsætlanini í føroyskum (6. flokkur) stendur lesifatan rættiliga veik, og orðingar sum: „*ymiskar lesihættir sum t.d. at snarlesa, nærlesa, punktlesa og vísa, at tað lisna er skilt, og at gera metingar/niðurstøður og grundgeva*“, eru tey týðiligastu dømini um faklig amboð, sum kunnu knýstast til lesifatan.

Lesifatan fyllir rættiliga nógv í landsroyndunum í fjórða og sætta flokki (eins og í fráfaringarroynd fólkaskúlans í níggjunda flokki). Enn er tó nakað á mál, til hesar uppgávur lúka krøv um, at lesarin kemur við metingum og niðurstøðum úr bæði ítøkiligum og úrtøkiligum teksti. Skulu vit stíla eftir

betri úrsliti í lesing, mugu vit seta hægri torleikastig til landsroyndirnar og fráfaringarroyndirnar. Serliga er tað sjálvstøðug hugleiðing, støðutakan, meting, kritisk hugsan og keldukritikkur, sum eiga at verða styrkt.

Hyggja vit í læraravegleiðingina í *Nem fyrri fimta* (Nám 2018), verður í kapitlinum “Lærugreinaøki” varpað ljós á fakliga lesing (“Faklig lesing – Stigini undan, meðan og aftan á lesingina”). Greitt verður frá, at í øllum *Nem*-bókunum (til 3., 4., 5. og 6. flokk) eru venjingar í hesum lesihættunum: *yvirlitslesing*, *snarlesing*, *punktlesing*, *innihaldslesing*, *nærlesing* og *skíggjalesing*. Undirvísingartilfarið leggur sostatt upp til, at næmingarnir venja og læra hesar førleikarnar, soleiðis sum tilmælini í PISA-frágreiðingini leggja dent á.

Í niðurstøðuni í PISA-frágreiðingini stendur: “Í lesing eru tað serliga førleikarnir at viðgera evni tvørtur um fleiri tekstir og tekstasløg, sjálvstøðug hugleiðandi hugsan, dýpdarlesing og útgreining av fløktum upplýsingum, sum tykjast at geva trupulleikar. Hetta kann hava støði í námsætlanini fyrri føroyskt og í teimum uppgávum, sum verða settar í landsroyndunum og fráfaringarroynd fólkskúlans. Neyðugt er ikki við víðfevndum broytingum fyrri at fáa hesi førleikamál at venda rætta vegin, og tí átti arbeiðið við at dagføra námsætlanina og próvtøkuuppgávurnar í samsvari við PISA-krøvini at verið næsta stig fyrri at bøta um lesiførleikar og talgilt lesilitterasi (PISA 2019, s. 70).

Niðurstøða

Sum kunnugt varð landsroyndin í 2020 útsett frá apríl til september vegna Covid-19. Hóast útsetan eydnaðist landsroyndin sum heild væl.

WISEflow skipanin varð sum nevnt nýtt fyrri fyrstu ferð í fjør, og varð hon nýtt aftur í ár. Uppgávunevndirnar kenna sostatt eitt sindur betur til skipanina og hava í eitt ár vant seg við at gera uppgávur í WISEflow, og sæst hetta aftur í uppgávunum. Torleikastigið er hækkað nakað, hetta kann m.a. lesast av normalfordeilingini, sum er víst í myndlunum yvir 10-talsbýtinum av hvørjari lærugrein. At tað er týðningarmikið, at differentieringin í uppgávunum hevur eitt so breitt spenn, at allir næmingarnir fáa hóskaði avbjóðingar, varð m.a. nevnt í frágreiðingini frá 2019.

Sum ein liður í eini førleikamenning av uppgávunevndunum skipaði Próvstovan í september í ár fyrri vistarskeiði á Gjáargarði. Á skránni var m.a. WISEflow skipanin og teir móguleikar og avbjóðingar, sum eru við henni. WISEflow verður støðugt ment, og er hetta týðningarmikið at dagføra uppgávunevndirnar um. Umframt WISEflow vórðu uppgávunevndirnar kunnaðar um PISA, og hvussu spurningarnir eru orðaðir og samansettir í hesari kanningini. Fólki frá Námsvísindadeildini, sum eru hævundar av PISA frágreiðingini 2019, hildu upplegg og vísu á ymsar uppgávuspurningar. Tað er ein sannroynd, at flest allir spurningar í landsroyndini eru sokallaðir faktaspurningar, sum næmingar skulu duga uttanat, finna svar uppá í tekstinum ella sláa upp á t.d. netinum. Hinvegin hevur tað víst seg at vera ein avbjóðing at orða uppgávur, ið leggja upp til sjáavstøðuga støðutakan, sum ikki er beinleiðis faktuell, kann lesast beinleiðis av úr tekstinum ella sláast upp. Ætlanin er ikki, at landsroyndin skal royna at líkjast PISA-kanningini, men kunnu hesar uppgávur og spurningar nýtast sum íblástur og menning.

Sum nevnt hava vit í hesi landsroyndarfrágreiðingini lagt okkum eftir at síggja bæði uppgávurnar og úrslitini í mun til námsætlanir, undirvísingartilfari umframt serligu uppgávurnar, sum verða settar í PISA. Frágreiðingin umframt vistarskeiðið við Gjógv er ætlað sum ein roynd at menna samskipti millum Nám/Próvstovuna, skúlarnar (og leiðslurnar) og uppgávunevndirnar.

Arbeiðið at dagføra námsætlanirnar er í gongd. Hendan dagføringin hevur verið tiltrond í rúma tíð, og er tað umráðandi, at arbeiðið gongur eftir miðvísari ætlan. Hetta gerst best við einum góðum samskipti millum Nám/Próvstovuna, Námsvísindadeildina og skúlarnar (og leiðslurnar). At námsætlanirnar verða dagfórdar, fer natúrligt eisini at ávirka arbeiðið hjá uppgávunevndunum av landsroyndini, og er hetta ein onnur týðningarmikil orsök til, at vit longu nú skapa støði undir eini grundan um landsroyndina og hennara tilverurætti.